

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**POSLEDICE UVAJANJA MEDNARODNEGA STANDARDA
RAČUNOVODSKEGA POROČANJA ZA MALA IN SREDNJA PODJETJA**

Ljubljana, junij 2010

NATAŠA BEVEC

IZJAVA

Študentka Nataša Bevec izjavljam, da sem avtorica tega magistrskega dela, ki sem ga napisala v soglasju s svetovalcem dr. Maja Zaman Groff, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 GLOBALNI TRENDI NA PODROČJU RAČUNOVODSKIH STANDARDOV	3
1.1 Nacionalizacija ali harmonizacija računovodskih standardov v svetu	3
1.2 Kompleksnost računovodskega poročanja v svetu	6
1.3 Reguliranost računovodskega poročanja v svetu	7
2 UPORABA MSRP ZA MSP	8
2.1 Definicija MSP	8
2.2 Delež MSP v svetu	9
2.3 Uporaba MSRP za MSP v EU	9
2.4 Primernost MSRP za MSP	11
3 UPORABA STANDARDA ZA MSP	13
3.1 Potreba po razvoju posebnega Standarda za MSP	13
3.2 Potreba po primerljivosti računovodskih izkazov za MSP	18
3.3 Možnosti uporabe računovodskih standardov za MSP	20
3.4 Obseg veljavnosti Standarda	21
3.5 Cilji Standarda	22
3.6 Pričakovane koristi Standarda	23
3.7 Samostojnost Standarda	24
3.8 Pričakovani problemi pri prehodu na Standard	25
4 GLAVNA VSEBINSKA VPRAŠANJA, KI SO SE POJAVLJALA MED RAZVOJEM STANDARDA, IN PRIMERJAVA Z MSRP	27
4.1 Uporaba pojma »poštena vrednost«	27
4.2 Računovodsko poročilo	28
4.3 Finančna sredstva in finančne obveznosti	30
4.4 Naložbe v pridružena podjetja, skupne podvige ter odvisna podjetja	33
4.5 Poslovne združitve in dobro ime	34
4.6 Opremetena osnovna sredstva, neopremetena sredstva razen dobrega imena ter naložbene nepremičnine	35
4.7 Oslabitev sredstev	37
4.8 Davek od dobička in odloženi davki	38
4.9 Ostale teme	39
5 SPREMEMBE ZA MSP PO UVAJANJU STANDARDA V SLOVENIJI	44
5.1 Razvoj računovodskih standardov v Sloveniji in njihovo usklajevanje z MSRP	44
5.2 Primerjava Standarda in SRS 2006	45
5.3 Diskusija o prihodnosti SRS	49
SKLEP	53
LITERATURA IN VIRI	57

KAZALO TABEL

Tabela 1: Sprejetje MSRP v 172 državah sveta.....	4
Tabela 2: Pregled držav članic EU, ki zahtevajo, dovoljujejo ali prepovedujejo uporabo MSRP za nekotirajoča MSP.....	10
Tabela 3: Seznam vseh tem Standarda.....	46

UVOD

Problematika magistrskega dela

Računovodstvo skuša z obravnavanjem podatkov o preteklosti in prihodnosti, nadziranjem obravnavanja podatkov in njihovem analiziranjem zagotoviti zanesljive, bistvene, razumljive in medsebojno primerljive računovodske informacije. Z namenom pridobiti tovrstne informacije so se razvila načela strokovnega ravnanja na področju računovodenja, ki jim rečemo računovodski standardi. V preteklih letih smo bili priča potrebam po nastanku enotnih računovodskih standardov, ki so posledica globalizacije in internacionalizacije svetovnega gospodarstva. Tako so se razvili Mednarodni standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), ki sicer že omogočajo določeno stopnjo mednarodne primerljivosti, a so z vidika manjših podjetij preobsežni in prezahtevni. Zato se je pojavila potreba po posebnem mednarodnem standardu za manjša podjetja. Tako se je začel projekt izdelave Mednarodnega standarda računovodskega poročanja za mala in srednja podjetja (v nadaljevanju Standard). Projekt je bil zaključen 9. julija 2009, ko je Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (angl. *International Accounting Standards Board* ali *IASB*, v nadaljevanju Odbor) na svojih spletnih straneh objavil zaključen Standard.

Z oblikovanjem nacionalnih meril bodo posamezne države same določile, katera podjetja (če sploh) bodo smela uporabljati Standard. Kolikšna bo dejanska uveljavitev Standarda v praksi, bo pokazal čas.

Standard je namenjen podjetjem, ki nimajo obveznosti predložiti računovodskih izkazov javnosti. Podjetja, ki imajo obveznost predložiti računovodske izkaze javnosti, so tista, katerih vrednosti kotirajo na borzi (angl. *publicly traded, listed entities*) ter podjetja, ki upravljajo s premoženjem drugih (angl. *hold assets in a fiduciary capacity*), na primer banke, zavarovalnice, borznoposredniške hiše, pokojninski skladi, naložbeni skladi ... Standard torej mala in srednja podjetja (angl. *Small and Medium-sized Entities*, v nadaljevanju MSP) definira kot podjetja, ki nimajo obveznosti predložiti računovodskih izkazov javnosti in ki izdajajo računovodske izkaze za splošne namene zunanjih uporabnikov (International Accounting Standards Board [IASB], 2007b, str. 14).

V Evropski uniji (v nadaljevanju EU) je okoli 7.000 podjetij, ki kotirajo na borzi, leta 2005 začelo uporabljati MSRP, vendar več kot 5 milijonov malih in srednjih podjetij še vedno pripravlja svoje računovodske izkaze na osnovi svojih nacionalnih računovodskih standardov (Epstein, 2007, str. 38). Mala in srednja podjetja predstavljajo 95,77 % vseh podjetij v EU, preko 97 % vseh podjetij v Aziji in Pacifiku in 99,7 % podjetij v ZDA (Klikovac & Volarević, 2007, str. 13). Ta dejstva nam kažejo, kako pomemben obseg podjetij bi Standard lahko zajel, če bi se države odločile, da ga sprejmejo. To je tudi razlog, zakaj ga obravnavam v svojem magistrskem delu.

Spremljanje razvoja Standarda in njegovo proučevanje je zanimivo in pomembno zaradi velikega obsega podjetij, ki bi jih lahko zajel. Namen Standarda je, da se dosežejo večja kvaliteta, mednarodna primerljivost in zanesljivost računovodskih izkazov, hkrati pa se ohranja stroške izdelave izkazov na sedanjem nivoju.

Osnovni razlog za razvijanje Standarda je prevelika kompleksnost celotnih MSRP. V odgovorih na predlagan Osnutek za razjasnitev Standarda (v nadaljevanju Osnutek), ki je bil izdan februarja 2007, je veliko razpravljalcev podalo mnenje, da bo Standard podjetjem omogočil tudi lažji prehod na MSRP, kot pa bi bil direkten prehod z nacionalnega standarda (Epstein, 2007, str. 38).

Namen magistrskega dela

Namen magistrskega dela je predstaviti posledice uvajanja novega Standarda. V njem želim:

- prikazati globalne trende na področju računovodskih standardov,
- predstaviti bistvena vprašanja in razprave glede vsebine Standarda,
- opozoriti na pomembnost tega projekta v svetu in v Sloveniji,
- usposobiti odgovorne v malih in srednjih podjetjih za uvajanje sprememb v svoje računovodenje.

Izbrano problematiko obravnavam zato, ker sem tudi sama zaposlena v majhnem podjetju in me zelo zanima, kaj nam novi Standard vsebinsko prinaša. Zato je osnovni namen dela seznaniti bralce s pomenom tega Standarda in s spremembami, ki jih njegova uvedba prinaša.

Cilji magistrskega dela

Cilji magistrskega dela so:

- prikazati argumente za in proti uvedbi Standarda,
- proučiti Standard in izpostaviti glavna splošna in vsebinska vprašanja, ki so se pojavljala med razvojem Standarda,
- ugotoviti glavne razlike med Standardom in MSRP ter Standardom in Slovenskimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju SRS) ter tako izpostaviti glavne spremembe, ki bi jih uvajanje Standarda prineslo MSP v Sloveniji.

Predpostavke in omejitve magistrskega dela

V magistrskem delu predpostavljam, da so podana mnenja institucij glede Standarda dokončna. Ker je magistrsko delo omejeno po obsegu, v njem nisem predstavila vseh vsebinskih podrobnosti Standarda, ampak sem izpostavila bistvene vsebine. Vse nadaljnje spremembe v okviru tega projekta od sprejetja Standarda julija 2009 naprej niso več predmet te raziskave.

Metodologija raziskovanja magistrskega dela

Raziskovanje je temeljilo na proučevanju strokovne in znanstvene literature tujih in domačih avtorjev, virov, prispevkov in člankov s področja, ki je tema magistrskega dela. Poleg strokovne in znanstvene literature sem uporabila tudi lastno znanje, pridobljeno med študijem magistrskega programa, ter lastna dognanja in izkušnje iz poslovne prakse.

Pri izdelavi magistrskega dela sem uporabila kombinacijo več metod teoretičnega raziskovanja. V proučevanju globalnih trendov s področja računovodskega poročanja sem uporabila metodo induktivnega sklepanja. Pregledala sem različne navedbe posameznih avtorjev s področja razvoja Standarda in tako uporabila metodo znanstvene deskripcije ter z izločanjem nebistvenih podatkov prišla do vsebin, ki ustrezajo namenu in ciljem tega magistrskega dela.

Zasnova magistrskega dela

Magistrsko delo je sestavljeno iz petih osrednjih poglavij. V uvodu sem predstavila proučevano problematiko, opredelila namen, cilje magistrskega dela ter predstavila omejitve, predpostavke in metodologijo raziskovanja. Prvo poglavje je namenjeno ugotovitvi globalnih trendov na področju računovodskih standardov v svetu. Trenutna uporaba MSRP za MSP ter primernost uporabe MSRP za MSP sta temi drugega poglavja. Sledi mu poglavje, v katerem sem obravnavala potrebe za razvoj Standarda, potrebo po primerljivosti računovodskih izkazov za MSP, območje uporabe, cilje, koristi, samostojnost Standarda in težave, ki se z njegovim uvajanjem pričakujejo. V četrtem poglavju sem predstavila glavna vsebinska vprašanja, ki so se pojavljala med razvojem Standarda in primerjavo z MSRP. Usklajevanje SRS z MSRP, navedbo glavnih razlik med SRS in Standardom ter diskusijo o prihodnosti SRS sem prikazala v petem poglavju. Delo sem zaključila s sklepnimi ugotovitvami.

1 GLOBALNI TRENDI NA PODROČJU RAČUNOVODSKIH STANDARDOV

1.1 Nacionalizacija ali harmonizacija računovodskih standardov v svetu

V svetu je razvoj računovodskih standardov najprej potekal tako, da je vsaka država razvila svoje nacionalne standarde. Zadnja leta je opaziti trend harmonizacije računovodskega poročanja, kot posledica vse večje globalizacije gospodarstva in čezmejnega poslovanja. Da je temu res tako, kaže uspešna uvedba MSRP, ki jo prikazujem skozi njen zgodovinski razvoj, in tudi mnenje večine držav z vsega sveta, ki so pozitivno komentirale projekt uvajanja Standarda.

Leta 1973 je bil ustanovljen Svet za mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju SMRS), ki je v svojem obdobju delovanja izdal 41 mednarodnih računovodskih standardov (v nadaljevanju MRS), in sicer v več fazah, ki bi jih lahko poimenovali (Novak, 2007a, str. 346):

- zgodnji splošni standardi (1973–1979),
- kompleksnejši standardi z več različicami (1980–1989),
- odpravljanje različic – povečevanje primerljivosti (1990–1995),
- projekt bistvenih standardov za IOSCO (1995–1999),
- zблиževanje in globalna uporaba (od leta 2000 naprej velja tudi za standarde, ki jih izdaja Odbor).

Naslednik SMRS je Odbor, ki je od SMRS prevzel do tedaj sprejete MRS in pojasnila Strokovnega odbora za pojasnjevanje (v nadaljevanju SOP) (angl. *Standing Interpretations Committee – SIC*) ter jih skupno imenoval MSRP (Novak, 2007a, str. 346). MSRP tako vključujejo: mednarodne računovodske standarde – MRS (izdane do aprila 2001), pojasnila Strokovnega odbora za pojasnjevanje (izdana do marca 2002), mednarodne standarde računovodskega poročanja – MSRP (izdani od aprila 2002) in pojasnila Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (angl. *International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC*) – pojasnila OPM SRP (izdana od marca 2002), ki je naslednik SOP (Novak, 2007b, str. 18).

V EU in svetu smo od leta 2000 dalje priča najradikalnejšim spremembam računovodskega poročanja. Tendence gredo v smer harmoniziranja, celo standardiziranja poročanja javnih družb (Slapničar, 2004, str. 72).

Sprejetje MSRP v svetu prikazujem s podatki Deloitte Touche Tohmatsu z dne 13. 2. 2010. Omenjena revizorska hiša na svoji spletni strani zbira podatke o sprejetju MSRP v državah sveta. Zaenkrat je prejela podatke 172 držav, ki jih prikazujem v Tabeli 1. V nadaljevanju navajam tudi razmere v nekaterih največjih državah sveta.

Tabela 1: Sprejetje MSRP v 172 državah sveta

Sprejetje MSRP	MSRP niso dovoljeni	MSRP so dovoljeni	MSRP so zahtevani za določena podjetja	MSRP so zahtevani za vsa podjetja	Skupaj
Podjetja, ki kotirajo na borzi *	33	25	5	89	152
Podjetja, ki ne kotirajo na borzi **	39	41	23	28	131

Legenda: * 20 držav nima razvite borze, zato v tabeli niso prikazane.

** Za 41 držav niso poznani podatki o tem, katere standarde uporabljajo podjetja, ki ne kotirajo na borzi.

Vir: Prirejeno po Use of IFRSs by Jurisdiction, 2010.

Iz Tabele 1 je razvidno, da 119 držav sveta dovoljuje ali zahteva uporabo MSRP za vsa ali določena podjetja, ki kotirajo na borzi. 92 držav sveta pa dovoljuje ali zahteva uporabo MSRP za vsa ali določena podjetja, ki ne kotirajo na borzi. Od 89 držav, ki zahtevajo uporabo MSRP za

vsa podjetja, ki kotirajo na borzi, je 30 držav članic EU. Po uredbi Evropskega parlamenta morajo s 1. 1. 2005 vsa podjetja držav članic EU, ki sestavljajo konsolidirane računovodske izkaze in kotirajo na borzi, obvezno uporabljati MSRP. Večina držav članic dovoljuje ali zahteva uporabo MSRP tudi za podjetja, ki ne kotirajo na borzi. Ravno slednja skupina podjetij je tista, ki je v svetovnem merilu najobsežnejša.

Trenutno direktive EU ne zahtevajo, niti ne prepovedujejo uporabo Standarda, če bo izdan. Norveška, Švedska in Velika Britanija so že izrazile zanimanje za prevzete Standarda (Grey, 2008b, str. 18).

Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde in ameriški Odbor za standarde računovodskega poročanja (angl. *Financial Accounting Standards Board*) sta oktobra 2002 izdala Memorandum o soglasju (angl. *Norwalk Agreement*), s katerim sta naredila prvi korak k zblizevanju MSRP in ameriških nacionalnih računovodskih standardov (angl. *U.S. GAAP*).

V svetu poteka proces harmonizacije finančnega poročanja. Ocenjuje se, da bo do leta 2011 kar 150 držav zahtevalo ali dovoljevalo računovodska poročila, sestavljena po MSRP. Do takrat bodo tudi računovodski izkazi, sestavljeni po MSRP, skoraj enaki U.S.GAPP (Klikovac & Volarević, 2007, str. 2).

Avstralija je MSRP vključila v svoje nacionalne računovodske standarde. Avstralski odbor za računovodske standarde (angl. *The Australian Accounting Standards board*) podpira razvoj Standarda (Epstein, 2007, str. 40).

Nova Zelandija je že od nekdaj imela politiko, usmerjeno v harmonizacijo nacionalnih standardov z mednarodnimi standardi. Zato ni presenetljivo, da je že s 1. 1. 2007 začela uporabljati nove nacionalne standarde (angl. *New Zealand equivalents to International Financial reporting Standard*), ki so dejansko povzetek MSRP. Za mala in srednja podjetja ti standardi ne veljajo. Ali bo prevzela Standard, še ni odločeno (Perry & Crook, 2007, str. 12).

Kanada se je zavezala, da bo uporaba MSRP za podjetja, ki kotirajo na borzi, obvezna z letom 2011. Če pokrajinska regulativa dovoli, lahko podjetja uporabljajo MSRP že v letu 2008 (Use of IFRSs, 2010).

Indija je objavila načrt sprejetja MSRP z letom 2011 (Use of IFRSs, 2010).

Nekatera japonska podjetja, ki kotirajo na borzi, lahko prostovoljno začnejo uporabljati MSRP v konsolidiranih računovodskih izkazih za poslovno leto, ki se je končalo 31. 3. 2010 (Use of IFRSs, 2010).

Približno 150 kitajskih podjetij kotira na borzi Hong Konga. Ta podjetja lahko izbirajo med MSRP in nacionalnimi standardi Hong Konga. Polovica jih uporablja MSRP. Sicer pa v Kitajski MSRP niso dovoljeni (Use of IFRSs, 2010).

Hong Kong je sprejel nacionalne standarde, ki so identični MSRP. Prihaja le do časovnih zamikov usklajevanj s spremembami MSRP (Use of IFRSs, 2010).

V Rusiji lahko podjetja, ki ne kotirajo na borzi, pripravijo računovodske izkaze po MSRP kot dodatek poročanju po ruskem GAAP-u. Uporaba MSRP sicer ni dovoljena (Use of IFRSs, 2010).

Zanimiv je podatek, da je leta 2007 Južnoafriška republika sprejela prvi osnutek Standarda za svoj nacionalni standard in trenutno razmišlja o njegovi uporabi tudi v neprofitnem sektorju (Grey, 2008b, str. 18).

V anketi, ki so jo septembra 2009 izvedli na sestanku svetovnih sestavljavcev računovodskih standardov (angl. *World Standard Setters*) so prejeli rezultate 51 udeležencev na vprašanje, ali v naslednjih 3 letih nameravajo zahtevati ali dovoliti uporabo Standarda v svoji državi. Rezultati so bili naslednji: 19 držav načrtuje zahtevo po uporabi Standarda, 12 držav načrtuje dovoljenje za uporabo Standarda, 9 držav še ni odločenih, ali (ne)dovoljevati ali zahtevati uporabo Standarda, 11 držav pa ne načrtuje sprejetja Standarda (IASB, 2009b, str. 24).

1.2 Kompleksnost računovodskega poročanja v svetu

Epstein (2007, str. 38) omenja, da je navzoč trend naraščanja kompleksnosti računovodstva. Pravi, da je po mnenju nekaterih kompleksnost v računovodstvu neizogibna posledica naraščajoče kompleksnosti poslovnih struktur, kot so na primer različni spremenjeni finančni produkti.

Trditev dokazujejo čedalje obsežnejši in podrobnejši računovodski standardi, tako nacionalni kot mednarodni. Mnenja razpravljalcev razvijanja Standarda so, da so MSRP čedalje bolj podrobni in kompleksni. Celo Odbor ugotavlja, da so nekatera področja zelo kompleksna. Kot primer lahko navedem področje finančnih instrumentov v MSRP, za katerega je Odbor izdal marca 2008 dokument za diskusijo, ki analizira glavne razloge kompleksnosti na področju finančnih instrumentov. Odbor priznava, da je to področje težko razumljivo in kompleksno, zato je prosil javnost za predloge izboljšav in poenostavitev (Grey, 2008c, str. 9).

Če pogledam razvoj SRS v zadnjem desetletju, lahko rečem, da so z vsako spremembo kompleksnejši. Verjetno je to tudi posledica prilagajanja MSRP, saj so ti veliko bolj kompleksni kot so bili SRS pred letom 2002.

1.3 Reguliranost računovodskega poročanja v svetu

Računovodsko poročanje je z leti postalo bolj regulirano. Predpisi veljajo za čedalje večji obseg podjetij. Vse manj je podjetij, ki jih standardi računovodskega poročanja, pa naj bodo nacionalni ali mednarodni, ne zajemajo.

Z leti je dolžno uporabljati SRS čedalje večje število podjetij. Med najmanjšimi so samostojni podjetniki, ki so do konca leta 2002 uporabljali svoj Pravilnik o vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila za samostojnega podjetnika, potem pa dobili svoj Slovenski računovodski standard 39 v sklopu SRS.

Združene države Amerike imajo skupni ameriški nacionalni standard. Zanimivo je, da velika večina MSP v ZDA ni zavezana izdelovati računovodske izkaze v skladu z U.S. GAAP. Le peščica podjetij, 15.000 registriranih pri ameriški Komisiji za vrednostne papirje (angl. *U. S. Securities and Exchange Commission*) in še nekaj drugih reguliranih podjetij, v ZDA izdeluje računovodske izkaze po U.S. GAAP. Redko pa za potrebe posojilodajalcev ali pogodbenikov tudi ostala podjetja izdelajo računovodske izkaze po U.S. GAAP (Pacter, 2007, str. 17). Združene države Amerike se še niso odločile za neposredno uporabo MSRP, si pa Ameriška državna komisija za vrednostnice in borze zelo prizadeva, da bi U.S. GAAP približala MSRP (Horvat, 2006c, str. 169).

Velike dileme ima Amerika tudi glede uvedbe Standarda za MSP, ki pa ni bil del Memoranduma o soglasju. Najpomembnejše pri Standardu je, da ne poveča stroškov priprave računovodskih izkazov ter še naprej zagotavlja, da računovodski izkazi MSP zadovoljujejo potrebe njihovih uporabnikov. Avtor na to temo predvideva še mnogo diskusij v ameriški računovodski stroki (Brice, 2009, str. 1–2). Če bi v ZDA sprejeli Standard, bi njihova podjetja sunkovito občutila naraščanje reguliranosti računovodskega poročanja.

Raziskave v tujini so pokazale, da bi se veljavnost računovodskih standardov na globalni ravni povečala, če bi dosegli tudi večje ravnotežje (s čim manj medsebojnega izključevanja ali podvajanja) med normativno (v obliki zakonskih norm), dejansko (vplivom organov, ki skrbijo za njihovo izvajanje) in aksiološko (vrednostnim obeležjem) značilnostjo standardov. Po drugi strani pa je neugodno dogajanje na kapitalskih trgih (Enron, Worldcom) celo zahtevalo, da se čimprej in v največji možni meri poveča transparentnost računovodskega poročanja, predvsem s harmonizacijo uporabe standardov računovodskega poročanja (Perner, 2005).

2 UPORABA MSRP ZA MSP

2.1 Definicija MSP

Standard definira MSP kot podjetja, ki niso zavezana javno predložiti svojih računovodskih izkazov in izdajajo računovodske izkaze za splošne namene zunanjih uporabnikov. Med zunanje uporabnike so uvrščeni lastniki, ki niso vključeni v vodenje poslovanja, obstoječi in potencialni upniki ter agencije za ocenjevanje bonitete (IASB, 2007b, str. 14).

V magistrskem delu kratico MSP uporabljam vedno s pomenom iz zgornje definicije in ne z vidika kvantitativnih meril.

Naj še omenim, da različne države, statistične institucije,... definirajo mala in srednja podjetja različno, kar zahteva previdnost pri branju podatkov za mala in srednja podjetja ter zmanjšuje primerljivost statistik, povezanih z malimi in srednjimi podjetji. Ponavadi so mala in srednja podjetja definirana na podlagi izpolnitve dveh od treh kriterijev: maksimalne bilančne vsote, čistih prihodkov od prodaje in največjega povprečnega števila zaposlenih v letu. Kot vidimo, se definicija MSP iz Standarda zelo razlikuje od te definicije, saj kvantitativno ne omejuje ničesar.

Več razpravljavcev Osnutka je dejalo, naj se ime Standarda spremeni, saj je zavajajoče.

Holgate (2007, str. 2007) se je spraševal, katerim podjetjem je Standard namenjen. Iz imena je sklepati, da je namenjen malim in srednjim podjetjem, torej so vsa velika podjetja izvzeta. Iz definicije pa je sklepati, da je namenjen vsem podjetjem, ki ne kotirajo na borzi, torej tudi velikim podjetjem, ki ne kotirajo na borzi.

Z vprašanjem, za katera podjetja naj bi Standard veljal, je tesno povezano tudi vprašanje imena Standarda. Nekaterim razpravljavcem Standarda ni bilo jasno, zakaj ima Standard tako ime. Ali je namenjen malim in srednjim podjetjem ali podjetjem, ki niso zavezana predložiti svojih računovodskih izkazov javnosti (IASB, 2008e, str. 10)? Zato so že med samim sprejemanjem Standarda njegovo ime spremenili v Mednarodni standard računovodskega poročanja za zasebna podjetja (angl. *International Financial Reporting Standard for Private Entities*). Definicija zasebnega podjetja je ostala podobna definiciji MSP iz Osnutka (IASB, 2008d, str. 12).

Spremenjeno ime pa je bilo deležno veliko kritik, zato se je Odbor odločil, da ponovno odpre vprašanje imena Standarda in povabi zainteresirano javnost, da na njihovi spletni strani poda svoje mnenje. Ime standarda se je tako spremenilo v Mednarodni standard računovodskega poročanja za podjetja, ki nimajo javne odgovornosti (angl. *International Financial Reporting Standard for Non-publicly Accountable Entities – IFRS for NPAEs*). Tik pred objavo predloga Standarda pa se je Odbor znova odločil za prvotno poimenovanje in ime Standarda se tako v končni verziji glasi Mednarodni standard računovodskega poročanja za mala in srednja podjetja.

2.2 Delež MSP v svetu

Mala in srednja podjetja predstavljajo 95,77 % vseh podjetij v EU, preko 97 % vseh podjetij v Aziji in Pacifiku in 99,7 % podjetij v ZDA (Klikovac & Volarević, 2007, str. 13).

Po začasnih podatkih strukturne statistike slovenskih podjetij za leto 2007 je v opazovanih dejavnostih¹ v tem letu obstajalo 101.031 podjetij, od tega 270 velikih (takšnih, ki imajo 250 ali več zaposlenih). To pomeni, da je bilo v opazovanih dejavnostih 0,27 % velikih podjetij, 99,73 % pa malih in srednjih podjetij. Slednja so ustvarila več kot polovico prihodkov od prodaje (Dremelj, 2008).

Glede na podatke je razumljivo, zakaj gospodarstveniki mnogokrat navajajo, da so mala in srednja podjetja hrbtenica slovenskega, pa tudi evropskega, gospodarstva. Podatki nam kažejo, da sprejetje MSRP ne pomeni tolikšne harmonizacije računovodskega poročanja, kot bi jo prinesel sprejem Standarda, če ga bodo države sprejele.

Potencialnih uporabnikov Standarda je enormno, zato bo ob njegovi uspešni uveljavitvi predstavljal pomemben mejnik na področju finančnega poročanja (Brice, 2009, str. 2).

2.3 Uporaba MSRP za MSP v EU

V EU je leta 2005 okoli 7.000 podjetij, ki kotirajo na borzi, začelo uporabljati MSRP, toda več kot 5 milijonov MSP še vedno pripravlja svoje računovodske izkaze na osnovi svojih nacionalnih računovodskih standardov (Epstein, 2007, str. 38).

Večina MSP trenutno še vedno uporablja nacionalne standarde. Zanimivo je pogledati, katera MSP bi lahko uporabljala oziroma morajo uporabljati MSRP. Pregled držav članic EU, ki zahtevajo, dovoljujejo ali prepovedujejo uporabo MSRP za MSP, navajam v Tabeli 2.

¹ V omenjeno raziskavo so bile vključene dejavnosti, ki so po standardni klasifikaciji dejavnosti uvrščene na področja od rudarstva – C do nepremičnin, najema, poslovnih storitev – K. Izvzete so bile dejavnosti, vključene v področje finančne storitve – J.

Tabela 2: Pregled držav članic EU, ki zahtevajo, dovoljujejo ali prepovedujejo uporabo MSRP za nekotirajoča MSP

KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI			INDIVIDUALNI RAČUNOVODSKI IZKAZI		
Zahtevani	Dovoljeni	Prepovedani	Zahtevani	Dovoljeni	Prepovedani
CIPER	AVSTRIJA	LATVIJA*****	CIPER	BOLGARIJA **	AVSTRIJA
SLOVAŠKA	BELGIJA *	POLJSKA ***	SLOVAŠKA	DANSKA	BELGIJA
	BOLGARIJA **	ROMUNIJA***		ESTONIJA **	ČEŠKA
	ČEŠKA			FINSKA	FRANCIJA
	DANSKA			GRČIJA	LATVIJA*****
	ESTONIJA **			IRSKA	ROMUNIJA***
	FINSKA			ITALIJA*****	POLJSKA***
	PORTUG. ****			LUKSEMBURG	PORTUG. ****
	GRČIJA			MADŽARSKA	ŠPANIJA
	IRSKA			NIZOZEMSKA	ŠVEDSKA
	ITALIJA *****			NEMČIJA	
	LUKSEMBURG			SLOVENIJA **	
	MADŽARSKA			V. BRITANIJA	
	MALTA			MALTA	
	NIZOZEMSKA			NORVEŠKA	
	NEMČIJA			LITVA*****	
	FRANCIJA			LIHTENŠTAJN	
	SLOVENIJA **			ISLANDIJA	
	ŠPANIJA				
	ŠVEDSKA				
	LITVA*****				
	NORVEŠKA				
	LIHTENŠTAJN				
	ISLANDIJA				
	V. BRITANIJA				

Legenda: * MSRP so zahtevani za konsolidirane računovodske izkaze bank in kreditnih institucij.

** MSRP so zahtevani za konsolidirane in individualne računovodske izkaze finančni institucij.

*** MSRP so zahtevani za konsolidirane računovodske izkaze bank, dovoljeni pa za konsolidirane računovodske izkaze podjetij, ki so dala vlogo za kotiranje na borzi, in podjetij, katerih materinsko podjetje uporablja MSRP. MSRP so dovoljeni za individualne računovodske izkaze podjetij, ki so dala vlogo za kotiranje na borzi, in podjetij, katerih materinsko podjetje uporablja MSRP.

**** MSRP so zahtevani za konsolidirane računovodske izkaze bank in finančnih institucij. MSRP so dovoljeni za individualne računovodske izkaze podjetij, katerih konsolidacijska skupina uporablja MSRP.

***** MSRP so zahtevani za konsolidirane in individualne računovodske izkaze določenih finančnih institucij.

***** MSRP niso dovoljeni za konsolidirane računovodske izkaze zelo malih podjetij in za individualne računovodske izkaze zelo malih podjetij, zavarovalniških podjetij in nekaterih državno reguliranih podjetij.

Vir: Prirejeno po Use of IFRSs by Jurisdiction, 2010.

2.4 Primernost MSRP za MSP

Ali so MSRP primerni za MSP, je bilo eno osnovnih vprašanj snovalcev Standarda. Vprašanje je bilo zastavljeno tudi v dokumentu za razpravo z naslovom »Začetni pogledi v zvezi z računovodskimi standardi za mala in srednja podjetja« (v nadaljevanju Dokument za razpravo) skupaj s pozivom za pošiljanje pripomb, ki ga je Odbor izdal junija 2004.

2.4.1 Vidik nasprotnikov primernosti MSRP za MSP

Največkrat izpostavljeni razlog nasprotnikov primernosti MSRP za MSP je bil, da so sedanji MSRP preobsežni za MSP, saj zajemajo kar 2.500 strani. Na podlagi lastnih izkušenj so sklepali, da so določena področja MSRP prezahtevna in preobsežna za MSP.

Mnogo razpravljalcev Dokumenta za razpravo je menilo, da MSRP niso primerni za vsa podjetja zaradi različnih potreb uporabnikov računovodskih poročil. Število uporabnikov računovodskih poročil pri MSP je precej manjše kot pri velikih podjetjih, poleg tega pa imajo ti uporabniki svoje specifične potrebe in manjši interes za določene informacije, ki jih lahko dobijo iz takšnih računovodskih poročil.

MSP ne potrebujejo tako podrobne finančne analize za sprejem ekonomskih odločitev, kot jih potrebujejo velika podjetja. Njihova poročila naj bi bila manj obsežna. Tipične značilnosti MSP, kot so manjše število lastnikov, ki so po navadi aktivno vključeni v menedžment ali pa so v zelo tesni povezavi z njim, pomenijo, da imajo ti manj sofisticirane potrebe po informacijah in razkritjih od družb, katerih delnice kotirajo na borzi (Bundesverband der Deutschen Industrie e. V. & Deutscher Industrie und Handelskammertag, 2004, str. 2–3). V Združenju evropskih gospodarskih zbornic so še dodali, da so MSRP iz leta v leto bolj kompleksni in se prevečkrat spreminjajo, zato je težko slediti njihovim nenehnim spremembam. Menili so, da je za Standard nujno, da se ne bo pogosto spreminjal (Eurochambres, 2004, str. 3).

Obstoječi MSRP so osredotočeni na potrebe investitorjev, zato niso prilagojeni potrebam tako pripraviljavcev kot tudi uporabnikov računovodskih poročil MSP. MSRP so kompleksni, obsežni in predstavljajo ogromno administrativno breme (Leuschner & Spanier, 2004, str. 2).

MSRP zahtevajo visoko raven znanja, ki običajno ni prisotno v MSP. Četudi ta znanja lahko MSP kupijo, pa rezultat tega ne bo imel velikega pomena za uporabnike računovodskih izkazov MSP (Benfold & Azoor, 2004, str. 2).

MSP ne želijo razkriti stopnje informacij, zahtevane po MSRP, zaradi tega, ker bi bila konkurenca sposobna izkoristiti to prednost (Davis, 2004, str. 2).

Slovenski inštitut za revizijo (v nadaljevanju SIR) je menil, da so za MSP obstoječi MSRP prezahtevni, zato bi naj bil za njihov namen oblikovan posebni Standard, poleg tega pa bi tudi

stroški priprave izkazov na podlagi mednarodnih standardov presegle koristi, ki bi jih imeli uporabniki izkazov. Pomisleki kontinentalnih evropskih držav in držav pristopnic glede neposredne uporabe MSRP so bili naslednji (Slapničar, 2004, str. 78–79):

- Vrednotenje po pošteni vrednosti ni primerno za MSP zaradi različnih ciljev njihovega poročanja (ni ločenosti lastništva od poslovanja).
- Proti prevzemu MSRP za MSP se borijo dežele »tradicionalnega« na nabavnih vrednostih zasnovanega računovodstva, ker bi jim popolna sprememba koncepta prinesla veliko izvedbenih nevšečnosti, pa tudi tradicijo je težko izkoreniniti.
- Davčna in računovodska poročila pri MSP v večji meri sovpadajo.
- Velika podjetja imajo bolj kompleksne transakcije, ki jih obravnavajo MSRP, kot MSP.

Prvih dveh pomislekov SIR ni delil, kajti vrednotenje po pošteni vrednosti dopuščajo SRS celo malim samostojnim podjetnikom. Možnost uporabe dvojnih standardov (mednarodnih in nacionalnih) za davčne namene ob določenih izjemah je bil predlog SIR-a glede tretjega pomisleka. Odgovor na četrti pomislek so predstavljale poenostavitve in manjše zahteve po razkritjih. Zavedati se je potrebno, da MSP računovodsko poročanje ne bi smelo dodatno administrativno obremenjevati, kajti bistvo računovodske reforme je ravno v povečanju učinkovitosti informiranja (Odar, 2005b, str. 153–154).

MSRP so pravila računovodenja za velike družbe, ki praviloma izdelujejo tudi konsolidirane računovodske izkaze, in so za MSP preobsežna in prezahtevna za uporabo, medtem ko so SRS preprostejši in enostavnejši, zato jih brez večjih težav uporabljajo tudi MSP (Odar, 2004, str. 11).

Veliko razpravljavcev je poudarjalo, da so bili osnovni MSRP primarno razviti za uporabnike na trgih kapitala. Nekateri deli MSRP so nepomembni za MSP. Preveč so kompleksni, kar pomeni, da jih je težje razumeti in uporabljati, zato niso primerni za večino MSP.

2.4.2 Vidik zagovornikov primernosti MSRP za MSP

Lawrence (2004, str. 2) iz Južnoafriškega inštituta pooblaščenih revizorjev (angl. *South African Institute of Chartered Accountants*) je svoje prepričanje o primernosti osnovnih MSRP za vsa podjetja utemeljeval s tem, da je osnovno načelo MSRP univerzalno, da so to računovodski standardi, ki so splošno uporabni in jih je možno razumeti. Poudarjal je tudi, da bi vsak odklon, odmik ali njihova selektivna uporaba omajala to načelo.

Grantova (2004, str. 1) iz Winningtons Chartered Accountants iz Velike Britanije je menila, da ne obstaja tehten argument za obravnavo enakih poslovnih dogodkov različno zaradi različne velikosti družbe.

Razpravljavci, ki so se delno strinjali z uporabo osnovnih MSRP za vsa podjetja, so svoje prepričanje na začetku v glavnem utemeljevali s trditvijo, da so MSRP primerni za vsa podjetja, kot cilj splošnega namena računovodskega poročanja, ki je v osnovi enak za vsa podjetja.

Veliko razpravljavcev je menilo, da so MSRP primerni za MSP, a da bi bilo treba izvzeti določena poglavja, ki za MSP ne bi veljala.

3 UPORABA STANDARDA ZA MSP

3.1 Potreba po razvoju posebnega Standarda za MSP

3.1.1 Vidik nasprotnikov razvoja posebnega Standarda za MSP

Veliko razpravljavcev je menilo, naj se ne razvije posebnega Standarda, temveč v obstoječih MSRP zapiše, kateri deli MSRP za MSP ne veljajo.

Odbor za standarde računovodskega poročanja Inštituta za pooblašcene računovodje na Novi Zelandiji (angl. *The Financial Reporting Standards Board of the Institute of Chartered Accountants of New Zealand*) je poudarjal prednosti izdaje le enega sklopa standardov, saj izdaja enega sklopa standardov pomeni bolj učinkovito rabo virov. Enake zasnove, načela in smernice za ravnanje bi bile z le enim sklopom standardov na voljo vsem podjetjem, ki uporabljajo standarde. Ko bi bilo pri standardih računovodskega poročanja izvedeno izboljšanje, ne bi bilo tveganja, da se spremembe ne bi preneslo na »manjši« standard. Tudi prehod z različnega poročanja na osnovne MSRP bi bil relativno enostaven (Hucklesby, 2004, str. 6).

Nemška Zbornica davčnih svetovalcev (nem. *Bundessteuerberaterkammer*) je navajala, da je nemška obdavčitev podjetij vezana na poslovno bilanco (davčna in poslovna bilanca sta zelo povezani), zato se obvezna uporaba Standarda v Nemčiji ne zdi smiselna in bi vodila v računovodstvo, ki bi moralo slediti dvema standardoma. Med razlogi proti Standardu je navedla visoke organizacijske napore ob spremembi računovodstva, visoke organizacijske in finančne napore ob sestavljanju računovodskih poročil v skladu s Standardom kot posledico kompleksnih zapisov. Standard bi pomenil, da se princip zaščite upnikov iz nemškega komercialnega zakona ukine. Nerealizirani dobički bi bili upoštevani, distribucija dobička ne bi slonela na računovodskih izkazih, izdelanih po Standardu, zaradi česar bi bile potrebne večje, kompleksnejše in stroškovno intenzivnejše pomožne kalkulacije. Računovodska poročila, temelječa na Standardu, bi bila neprimerna osnova za davčno obdavčitev. Tako se morajo razviti ali nove metode davčnega računovodstva ali pa ohraniti davčni obračun, ki temelji na komercialnem obračunu. Vzporedna uporaba obeh računovodskih metod bi povzročila ogromne stroške za MSP. Poročila, izdelana na osnovi Standarda, ne bodo dala podjetjem, ki jih upravljajo lastniki, več informacij. Pomembne informacije za odločanje lahko uporabniki pridobijo tudi na druge načine. Uporaba Standarda bi za Nemčijo pomenila spremembo

nemškega gospodarskega prava, zakona o nesolventnosti, davčnega prava (Bethge, 2004, str. 2–3).

Standard je v Nemčiji razumljen kot kompleksen, časovno dolgotrajen proces, ki zahteva visoke stroške. Predsednik Nemškega odbora za računovodske standarde je dejal, da ima odbor pomisleke, da bo Standard v trenutni obliki Osnutka kdaj sprejet v Nemčiji. Trenutno se v Nemčiji odvija postopek modernizacije njihovega nacionalnega računovodskega standarda (Grey, 2008a, str. 18).

How (2004, str. 2) je menil, naj se MSRP spremenijo tako, da bodo izključevali določene zahteve za MSP, in je bil proti razvoju novega Standarda. Med možnimi posledicami, ki bi jih čutila MSP v primeru, če bi razvili poseben Standard za njih, je navajal neenotnost, netransparentnost in nejasnost računovodskih poročil. Vseeno ne bi prihajalo do pomembnih primerjav med podjetji. Navajal je možnost, da imajo nekatera MSP tudi kompleksne transakcije. MSP lahko predstavljajo največjo komponento v gospodarstvu, zato ima sprememba računovodskih standardov lahko pomembne posledice. Prepričan je bil, da so v mnogih državah, vključno s Singapurjem, ta podjetja že oproščena revidiranja in bi zaradi tega bilo možno poseben sklop standardov razumeti kot usihanje pomembnosti računovodskega poročanja. Ugotavljal je, da bi v primeru, če bi se MSP razširila in prešla s Standarda na MSRP, to pomenilo zanje višje stroške, kot če bi takoj začela uporabljati MSRP. Poseben sklop standardov bi pomenil višji strošek tudi za računovodje, ki bi morali spoznati oba standarda, akademike, ki bi morali svoje študente naučiti dveh setov standardov, ter nenazadnje tudi za pripravljavce računovodskih standardov, ki bi morali pripraviti in ohranjati dva seta standardov.

Prvi nasprotniki Standarda so dejali, da že v osnovi obstajajo razlike med cilji računovodskega poročanja za MSP in ostalimi podjetji, zato ne bi smeli pri izdelavi Standarda izhajati iz MSRP, ampak razviti popolnoma drugačno računovodstvo za MSP, izhajajoč iz drugačnih potreb uporabnikov računovodskih izkazov MSP. Medtem ko so drugi nasprotovali posebnemu Standardu in zagovarjali, da bi MSRP veljali tudi za MSP. Del teh nasprotnikov je menil, da so že MSRP prezahtevni, zato naj se jih poenostavi in uporabi tudi za MSP. Preostali del nasprotnikov pa je menil, da je kompleksnost v računovodstvu neizogibna posledica naraščajoče kompleksnosti poslovnih struktur, kot so na primer različni spremenjeni finančni produkti. S posebnim Standardom kompleksnosti ne bodo zmanjšane, zato naj MSRP veljajo za vsa podjetja. Nekateri udeleženci so pripomnili, da bi uvedba Standarda vodila v razvoj dvovrstnega izobraževanja in dvorazredno računovodsko profesijo. Prvi razred bi sestavljali računovodje, ki bi poznali MSRP, drugi pa računovodje, ki bi imeli le znanje Standarda. Cilj izobraževanja računovodskih strokovnjakov, da znajo izbrati najboljšo računovodsko rešitev za vsak nastal dogodek, se bo spremenil zgolj v poznavanje rešitve, ki jih določen standard, npr. Standard, dovoljuje (Epstein, 2007, str. 38–39).

V mnogih evropskih državah obstaja močna povezava med računovodskimi izkazi za poslovne in davčne namene (npr. Nemčija). Uvedba Standarda za te države bi pomenila prekinitev te povezave in bi zato države morale spremeniti svojo zakonodajo (Epstein, 2007, str. 40).

Če bo Avstralija sprejela Standard, bodo MSP morala izdelovati bolj kompleksne in, stroškovno gledano, dražje računovodske izkaze. Trenutno avstralska MSP uporabljajo enostavnejše kriterije merjenja in pripoznanja ter enostavnejša razkritja v primerjavi z Osnutkom, ki zahteva merjenja po pošteni vrednosti. Razkritja v Osnutku so bila zmanjšana s 3000 na približno 400 razkritij, toda so še vedno mnogo obsežnejša od tistih, ki so zahtevana po trenutnih avstralskih standardih. Po mnenju avtorja Avstralski odbor za računovodske standarde ni uspel upravičiti predlagan sprejem Standarda v prihodnosti in je ta njegova odločitev v nasprotju z državno politiko zmanjševanja birokracije (Reilly, 2007, str. 58). Zahteve po merjenju po pošteni vrednosti so se v sprejetem Standardu glede na Osnutek zmanjšale, prav tako tudi razkritja, kar Standard naredi sprejemljivejšega za Avstralijo.

Mackay (2008, str. 52–53), ki je v Avstraliji izvedel testiranje Standarda, na osnovi proučitve Osnutka in izvedenega testiranja ugotavlja, da je skoraj nemogoče poenostaviti nekaj tako kompleksnega, kot so MSRP, v kratek samozadosten dokument, ne da bi ob tem ustvarili zmedo. V Standardu je nekaj uporabnih navodil, ki so zajete v MSRP, brisanih, kar v določenih področjih, kot so finančni instrumenti, računovodstvo davčnih učinkov, različne kombinacije poslovanja, lahko predstavlja zmedo. Opozarja, da v Standardu nekatera področja niso dovolj razložena in se ne sklicujejo na MSRP. Kako delovati v takem primeru? Mackay tudi nasprotuje razkritjem, kakršna so podana v Osnutku. Sprašuje se, ali bi se, na primer, računovodska podjetja, ki bi pri svojem delu uporabljala Standard, izpostavljala tveganju zaradi poslovne nemarnosti, če bi ignorirala zahteve MSRP. Pravi, da se MSRP še razvijajo in spreminjajo, zato predlaga, da se s Standardom počaka, dokler se MSRP ne razvijejo do te mere, da ne bo več pričakovati njihovih bistvenih sprememb. Če bi bil Standard objavljen v obliki Osnutka, bi podjetja za njegovo interpretacijo v veliko primerih potrebovala pomoč poznavalcev MSRP.

3.1.2 Vidik zagovornikov razvoja posebnega Standarda za MSP

Mnoge svetovne računovodske institucije so podale mnenje podpore razvoju Standarda. Med njimi tudi Mednarodno združenje računovodskih strokovnjakov (angl. *The International Federation of Accountants*) (v nadaljevanju IFAC) (Epstein, 2007, str. 40).

Deloitte Touche Tohmatsu International (2004, str. 3) verjame, da je Standard za MSP potreben. Veliko sodnih oblasti po vsem svetu ima trenutno različne režime poročanja. MSRP s svojo osredotočenostjo zagotavljanja informacij za sprejemanje ekonomskih odločitev niso ustrezni za MSP zato, ker niso bili načrtovani za zadovoljevanje potreb tega sektorja.

Tamborrino in Santorelli (2004, str. 3–5) sta menila, da je bilo doslej v Evropi razvitih veliko različnih nacionalnih standardov. S tem, da se čezmejno poslovanje razvija precej hitro in ni več

ekskluzivnega področja za večje mednarodne skupine, sta videla v projektu razvoja Standarda možnost harmonizacije računovodskih standardov ter povečanja primerljivosti računovodskih poročil v različnih obdobjih med podjetji v Evropi in po svetu. Menila sta, da uporabniki računovodskih poročil MSP potrebujejo manj kompleksna in tudi manj sofisticirana računovodska poročila.

Davisova (2004, str. 3) je menila, da bi razvoj Standarda omogočil približevanje nacionalnih standardov za MSP in za podjetja, ki so zavezana poročanju javnosti. Tista MSP, ki so mednarodno aktivna, bi s tem Standardom dosegla, da bi bila uporabnikom iz različnih držav njihova računovodska poročila razumljiva. Standard bi se po njenem mnenju pokazal kot učinkovita pomoč državam, kjer je razvoj računovodskih standardov šele v začetni razvojni fazi.

V Združenju evropskih gospodarskih zbornic in veliko drugih razpravljavcev je menilo, da je razvoj posebnega sklopa standardov lahko zanimiva opcija za nekatera podjetja. Obstoječi cilji MSRP daleč presegajo potrebe in zahteve MSP. Prav tako je pomembno zagotoviti, da se Standard ne bi prevečkrat spreminjal, saj bi to pomenilo za uporabnike preveliko breme. Po njihovem mnenju naj bi se podjetja sama odločala, ali želijo uporabljati nacionalno zakonodajo, Standard ali MSRP (Eurochambres, 2004, str. 3).

V Veliki Britaniji je Odbor za računovodske standarde Velike Britanije (angl. *U.K. Accounting Standards Board*) podprl razvoj posebnega Standarda (Epstein, 2007, str. 40). Velika Britanija je zanimiva tudi zato, ker je izmed vseh držav članic EU samo ona zaradi prevelike obsežnosti osnovnih standardov razvila in uvedla posebne nacionalne standarde za mala podjetja (angl. *Financial Reporting Standards for Smaller entities – FRSSE*), ki so bili izdani leta 1997. Ta uspešno implementiran primer je Odboru dal zagon, da bi se tudi v primeru MSRP dala uspešno uvesti enostavnejša različica za MSP (Epstein, 2007, str. 38). Je pa bilo zaslediti tudi mnenje, da bodo države, ki že imajo razvite posebne standarde za MSP (npr. Koreja), zato soočene s še večjimi težavami pri uvajanju Standarda.

Potreba po posebnem Standardu naj bi izhajala iz dejstva, da se informacijske potrebe uporabnikov (delničarjev, posojilodajalcev, zaposlenih ...) podjetij, ki kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, ter podjetij, ki upravljajo s premoženjem drugih (npr. banke, zavarovalnice, borznoposredniške družbe, pokojninski skladi, naložbeni skladi), razlikujejo od informacijskih potreb uporabnikov ostalih podjetij. Slednje navadno bolj kot informacije, ki naj bi pomagale napovedovati dolgoročne denarne tokove, poslovne izide in vrednosti podjetja, zanimajo kratkoročni denarni tokovi, trdnost bilance stanja, pretekli trendi poslovnega izida in mnogokratnik pokritosti obresti, torej razmerje med letnim dobičkom pred obdavčitvijo (skupaj z danimi obrestmi) in danimi obrestmi, ki kaže, kolikokrat je možno z dobičkom pokriti dane obresti (Novak, 2008, str. 26).

Standard je pogumen poizkus Odbora po poenostavitvi računovodskih pravil in razkritij za MSP, ki naznanja novo prihodnost za MSP (McQuaid, 2007, str. 2).

3.1.3 Razlogi Odbora za razvoj posebnega Standarda za MSP

Eden glavnih razlogov Odbora za razvoj Standarda je, da bi posamezne države članice zelo verjetno pripravile svoje standarde za MSP, kar bi pomenilo, da bi zanje spet obstajalo več različnih standardov. Enotni Standard podpira tudi kar nekaj urejevalnih ustanov po svetu. Glavni namen takšnega Standarda je poenostavitev razkritij in predstavitev ter pripoznavanja in merjenja kategorij (Horvat, 2006a, str. 105). Neizpodbitno dejstvo je, da bi razvoj večjega števila nacionalnih računovodskih standardov vodil v še večje težave, kot jih imamo že sedaj, s primerjanjem računovodskih informacij podjetij, ki mednarodno poslujejo.

Med razlogi, zakaj je bil razvoj Standarda potreben, je Odbor navajal dejstvo, da MSRP niso primerni za MSP, ker so oblikovani tako, da izpolnjujejo potrebe investitorjev v podjetja, katerih vrednosti kotirajo na borzi, ker vsebujejo veliko navodil za uporabo in razkritja, primerna za zahtevnejše uporabnike poročil. Uporabniki računovodskih poročil MSP so bolj osredotočeni na doseganje ciljnih kratkoročnih denarnih tokov, likvidnosti in solventnosti (IASB, 2008d, str. 2).

Med razlogi, zakaj je bil razvoj Standarda potreben, je Odbor navajal tudi mnenja MSP, ki pravijo, da predstavljajo MSRP breme za pripravljavce njihovih računovodskih izkazov. To breme se še povečuje, saj MSRP postajajo vse bolj poglobljeni. Zato je bil cilj Odbora, da sestavi tak Standard, ki bo zadovoljil potrebe uporabnikov računovodskih izkazov in hkrati upošteval stroškovni vidik pripravljavcev izkazov (IASB, 2008d, str. 3).

V večini držav ima veliko (ali celo vsa) podjetij zakonsko obveznost priprave računovodskih izkazov po zakonsko določenih računovodskih predpisih. Pogosto morajo imeti podjetja, majhna so pogosto izvzeta, tudi zakonsko opravljeno revizijo svojih računovodskih izkazov. Računovodske izkaze morajo objaviti na spletnih straneh, tako da so javno dostopni posojilodajalcem, dobaviteljem, zaposlenim, državi in drugim. V Evropi, kjer deluje preko 20 milijonov podjetij, ima kar 5 milijonov MSP zakonsko obvezno revizijo računovodskih izkazov in njihovo objavo. Standard bo torej omogočil lažjo primerjavo objavljenih podatkov (IASB, 2008d, str. 3).

Med razlogi, zakaj je bil razvoj Standarda potreben, je Odbor navajal dejstvo, da je skoraj vsaka evropska država v tem času že razvila svoje nacionalne, poenostavljene računovodske izkaze, ki so primerni tudi za MSP. Enak razvoj je bil v Aziji in tudi drugje po svetu. Nekatere države so celo razvile več nacionalnih standardov. Dejstvo, da so gospodarski trgi globalno povezani, je pomembno tudi za MSP. Raznolikost nacionalnih standardov z vidika mednarodne primerljivosti računovodskih izkazov pomeni težavo, saj pomeni zmanjšanje primerljivosti računovodskih izkazov. Nacionalni standardi pogosto niso bili razviti z namenom pokritja potreb posojilodajalcev, prodajalcev, zunanjih uporabnikov. To omejuje MSP dostop do kapitala, še posebej v malih državah in državah v razvoju. V državah, kjer morajo tudi MSP uporabljati celotne nacionalne standarde, torej nimajo poenostavitev za MSP, se je izkazala implementacija celotnih nacionalnih standardov kot slaba, in posledično je kvaliteta njihovih računovodskih

informacij vprašljiva. Po svetu so mnoge države sprejele MSRP ali pa razvile nacionalne standarde, ki temeljijo na MSRP. Mnoge države usklajujejo svoje nacionalne standarde z MSRP, s čimer posledično posredno povzročajo uporabo MSRP tudi pri MSP, ki pa nimajo znanja niti zmožnosti nositi stroške, ki jih prinašajo MSRP. Razvoj nacionalnih standardov je, stroškovno gledano, drag. V mnogih državah je prisotno pomanjkanje ustreznih učbenikov, navodil, šolskih gradiv in programske opreme za implementacijo nacionalnih standardov. To zmanjšuje primerljivost računovodskih izkazov celo znotraj države, saj se različne zahteve interpretirajo različno. Nacionalni standardi pa povzročijo tudi potrebo po razvitju nacionalnih metod revidiranja (IASB, 2008d, str. 3–4).

3.2 Potreba po primerljivosti računovodskih izkazov za MSP

Potreba po primerljivosti računovodskih izkazov je glavni razlog razvoja MSRP. Navaja se ga tudi kot enega glavnih razlogov pri razvoju Standarda. Ali je potreba po primerljivosti pri MSP res prisotna v veliki meri, bom obravnavala v tem poglavju.

Odbor IASB (2008d, str. 3) navaja, da so tudi gospodarski trgi MSP globalno povezani. Zato tudi pri MSP obstaja potreba po mednarodno primerljivih računovodskih izkazih. Navaja naslednje institucije in posameznike, ki mednarodno sodelujejo z MSP:

- **BANKE:** Banke želijo podatke, ki so razumljivi in primerljivi, saj podjetja pogosto svoje proizvode in storitve prodajajo preko meja. V večini držav ima 50–75 % MSP bančna posojila. Banke delujejo preko meja in njihove odločitve o odobritvi posojil, določitvi pogojev posojil in obrestnih mer temeljijo na računovodskih izkazih.
- **PRODAJALCI:** Prodajalci želijo pred prodajo na kredit oceniti finančno sposobnost kupca, še posebej, če je kupec MSP. Računovodske izkaze kupcev uporabijo za oceno možnosti dolgoročnega sodelovanja.
- **BONITETNE AGENCIJE:** Bonitetne agencije poskušajo razviti mednarodno enotne ratinge.
- **RAZVOJNE INSTITUCIJE:** Razvojne institucije, kot so Svetovna banka (angl. *World Bank*), Mednarodni denarni sklad (angl. *International Monetary Fund*) in regijske razvojne banke, uporabljajo računovodske izkaze pri svojih odločitvah o dodeljevanju sredstev. Razlike med različnimi nacionalnimi računovodskimi standardi zmanjšujejo razumljivost, zamegljujejo primerjave in vodijo v manj optimalne odločitve.
- **ZUNANJI INVESTITORJI:** Mnoga MSP imajo zunanje investitorje, kot so družinski člani in bivši zaposleni. Pri oceni finančnega stanja in denarnih tokov za svoje investicije se lahko oprejo le na finančne podatke. Nacionalni standardi za MSP namreč pogosto niso oblikovani za te namene in te uporabnike.

Statistični podatki iz držav članic EU kažejo, da se po posameznih državah med 40 % in 85 % malih in srednje velikih podjetij, med katera uvrščamo tudi mikro podjetja, financira z bančnimi posojili. To pomeni, da tudi računovodske izkaze MSP potrebujejo zunanji uporabniki. V veliki meri poslujejo tudi preko meja, večinoma znotraj EU (Novak, 2007b, str. 9).

Tudi raziskava, ki jo je na vzorcu 410 nemških malih in srednje velikih podjetij izvedel Svet za nemške računovodske standarde, potrjuje, da so najpomembnejši zunanji uporabniki računovodskih izkazov malih in srednje velikih podjetij predvsem banke in lastniki, poleg njih pa tudi menedžment. Kljub veliki zunanjetrgovinski aktivnosti anketirancev (60 % vzorca je bilo izvoznikov, 50 % uvoznikov) le 7 % anketirancev meni, da so kupci, in le 6 %, da so dobavitelji, pomembni zunanji uporabniki njihovih računovodskih izkazov. Kar 89 % anketirancev je kapitalsko financiranje iz tujine ocenilo kot popolnoma nepomembno oz. zelo malo pomembno. 90 % anketirancev pa je enako ocenilo posojilno financiranje iz tujine. Prav tako je 48 % anketirancev menilo, da mednarodna primerljivost računovodskih informacij ni nujna, oz. 20 %, da je nujna le v manjši meri (Novak, 2008, str. 28). Mnenje nemških anketirancev torej ne potrjuje potrebe po primerljivosti računovodskih izkazov. Nemčija, kot sem že navajala, tudi sicer ni naklonjena Standardu.

Gundi (2007, str. 23) v svojem članku navaja mnenje Steva Viewega, predsednika in glavnega izvršnega direktorja kanadskega združenja preizkušenih poslovodnih računovodij (angl. *president and CEO of CMA Canada*), ki je dejal, da je zaradi različnih računovodskih pravil v razvijajočih se gospodarstvih primerjanje mednarodnih finančnih poročil postalo zelo težavno. Kapitalski trgi so bolj neodvisni kot kadarkoli prej v zgodovini, zato potrebujejo konsistenten poročevalni sistem. Ravno zato so bili razviti MSRP. Dejal je, da se bo kredibilnost celotne kanadske finančne skupnosti s sprejetjem MSRP in Standarda mednarodno povečala, kar bo imelo pozitiven učinek na kanadske kapitalske trge.

V EU je trenutno 55 različnih nacionalnih računovodskih standardov. Mnoge države imajo 2 ali 3 ravni računovodskih standardov. Za MSP, ki delujejo preko meja svoje države, je primerjava računovodskih izkazov zelo težka. Uvedba Standarda bi pripomogla h konsistentnosti in tako tudi k primerljivosti. Lahko se bo celo izboljšala kvaliteta poročanja (Grey, 2008b, str. 18).

Nemška Zbornica davčnih svetovalcev meni, da ima večina MSP popolnoma drugačno strukturo kapitala od kotirajočih podjetij, zato mednarodna primerljivost zanje ni temeljnega pomena (Bethge, 2004, str. 2).

Mednarodne družbe, ki imajo veliko odvisnih družb, se soočajo s pripravo računovodskih izkazov po različnih zbirkah računovodskih standardov oziroma predpisov. Posamezne družbe v skupini morajo sestaviti svoje računovodske izkaze po nacionalnih standardih (npr. slovenskih), nato pa so dolžne te izkaze za potrebe sestavljanja konsolidiranih računovodskih izkazov (npr. nemških) sestaviti še po standardih in predpisih obvladujoče družbe. Če obvladujoča družba kotira na ameriški borzi, mora zaradi ameriških zahtev za družbe, ki kotirajo na njihovih borzah, izkaze sestaviti še po ameriških standardih oziroma t. i. ameriških splošno sprejetih načelih. Sestava vseh izkazov zahteva veliko časa in znanja ter posledično znatne stroške. Tipičen primer je bil pogosto omenjeni nemški Daimler-Benz AG (pred združitvijo s Chryslerjem), ki se je želel leta 1993 uvrstiti na ameriško borzo, in je tako svoje računovodske izkaze pripravil po nemških in ameriških standardih. Po nemških predpisih je izkazoval 370 milijonov ameriških dolarjev

dobička, po ameriških izkazih pa je izkazoval kar milijardno izgubo. Ta primer nam kaže, kako lahko različni računovodski standardi poročanja vplivajo na (ne)primerljivost računovodskih izkazov. Zato se ni čuditi, da se je potreba po poenotenju in primerljivosti v svetu razširila izjemno hitro. Pri tem je obstajal močan interes po uporabi ene same zbirke standardov, ki bi se uporabljala v čim širšem obsegu po vsem svetu. Uporaba enotnih računovodskih standardov bi poenostavila pripravo poročil ter s tem zagotovila potrebno poenotenje in primerljivost (Vezjak, 2004, str. 98).

Po splošnih MSRP in tudi Standardu je primerljivost izkazov še vedno nepopolna zaradi neobstoja enotnega formata bilance stanja in izkaza poslovnega izida (Slapničar, 2005, str. 3).

3.3 Možnosti uporabe računovodskih standardov za MSP

Do sprejetja Standarda so države lahko izbirale med naslednjimi možnostmi uporabe računovodskih standardov za svoja MSP:

- Vsa MSP morajo uporabljati nacionalne računovodske standarde.
- Vsa MSP morajo uporabljati MSRP.
- Vsa MSP lahko sama izbirajo, ali želijo uporabljati nacionalne računovodske standarde ali MSRP.
- Določijo, katera MSP morajo uporabljati nacionalne računovodske standarde, katera lahko izbirajo med nacionalnimi računovodskimi standardi ter MSRP in katera morajo uporabljati MSRP.

Po sprejetju Standarda pa države lahko izbirajo med naslednjimi možnostmi uporabe računovodskih standardov za svoja MSP:

- Vsa MSP morajo uporabljati nacionalne računovodske standarde.
- Vsa MSP morajo uporabljati Standard.
- Vsa MSP morajo uporabljati MSRP.
- Vsa MSP lahko sama izbirajo, ali želijo uporabljati nacionalne računovodske standarde ali Standard.
- Vsa MSP lahko sama izbirajo, ali želijo uporabljati nacionalne računovodske standarde ali MSRP.
- Vsa MSP lahko sama izbirajo, ali želijo uporabljati Standard ali MSRP, ne smejo pa uporabljati nacionalnih standardov.
- Vsa MSP lahko sama izbirajo, ali želijo uporabljati nacionalne računovodske standarde, Standard ali MSRP.
- Določijo, katera MSP morajo uporabljati:
 - nacionalne računovodske standarde,
 - Standard,
 - MSRP.

- Določijo, katera MSP lahko izbirajo med:
 - nacionalnimi računovodskimi standardi in Standardom,
 - nacionalnimi računovodskimi standardi in MSRP,
 - Standardom in MSRP,
 - nacionalnimi računovodskimi standardi, Standardom in MSRP.

Kot vidimo, je možnosti uporab računovodskih standardov veliko.

Tyrrall in Myddelton (2006, str. 30–31) sta se spraševala, ali je ena stopnja standardov dovolj ali potrebujemo dvostopenjske ali celo tristopenjske standarde. Menila sta, da so dvostopenjski standardi še najboljši kompromis. Je pa nekaj razpravljavcev zagovarjalo tristopenjske mednarodne standarde. Ti so poleg MSRP in Standarda predlagali še standarde za mikro podjetja.

3.4 Obseg veljavnosti Standarda

Sama definicija MSP je široka in ni kvantitativno določena. Odbor se je v zvezi z vsebino Standarda odločil, da v samostojnem dokumentu eksplicitno pokrije računovodsko obravnavanje poslov, dogodkov in okoliščin, ki so značilni za tipično podjetje z okoli 50 zaposlenimi ter tudi za manjša podjetja, vključno z mikro podjetji.

Razpravljavci so pogosto podali pripombo, naj Standard določi tudi kvantitativne kriterije za MSP. Odbor se je kljub podanim pripombam odločil, da ne bo predpisal natančnejših meril, po katerih bi se podjetja ločila na tista, ki morajo uporabljati Standard, in tista, za katera to ni obvezno (npr. vprašanje mikro podjetij in velikih podjetij, ki niso zavezana javno predložiti računovodskih izkazov). To odločitev prepuščajo državam, ki naj same določijo merila. Vendar pa je Odbor sklenil, da bo določil družbe, ki Standarda ne bodo smele uporabljati.

Mala podjetja, ki kotirajo na borzi, ne smejo uporabljati Standarda, ampak MSRP (IASB, 2008d, str. 12).

Podjetja, katerih osnovna dejavnost je razpolaganje s sredstvi drugih v zaupniškem, fiduciarnem položaju, ne smejo uporabljati Standarda. Podjetja, katerim je razpolaganje s sredstvi drugih v zaupniškem položaju sekundarna dejavnost, npr. komunalna podjetja, potovalne agencije, ki sprejemajo depozite, lahko uporabljajo Standard, če tudi drugače izpolnjujejo pogoje za njegovo uporabo (IASB, 2008d, str. 12).

Če podružnica nekega podjetja uporablja načela računovodskega pripoznavanja in merjenja po MSRP, potem mora izdelati svoja razkritja v skladu z MSRP in ne po Standardu (IASB, 2008d, str. 13). Podani so namreč bili predlogi, da bi podružnica sicer uporabljala Standard, le nekatera načela bi povzela iz MSRP zaradi enostavnejše konsolidacije z matičnim podjetjem, razkritja pa bi izdelala po Standardu. Ta predlog so zavrnil, ker bi tako nastala podjetja, ki bi delno

upoštevala ene standarde, delno pa druge, glede na izbrana načela materinske družbe. Namen ni, da bi podjetja sama izbirala, kaj od katerega standarda bodo upoštevala, zato so predlog zavrnili (IASB, 2008f, str. 2).

Mikro podjetja so po določitih Odbora tista podjetja, ki imajo manj kot 10 zaposlenih². Po mnenju nekaterih razpravljalcev bi uporaba Standarda zanje pomenila rast stroškov in znižanje učinkovitosti njihovega poslovanja. Podan je bil predlog, da se mikro podjetja izloči iz možnih uporabnikov Standarda. Odbor je predlog zavrnil. Države bodo same odločale, ali bodo mikro podjetja poročala po določitih Standarda ali ne. Po mnenju Odbora bodo mikro podjetja z uporabo Standarda povečala kvaliteto svojih računovodskih poročil v mnogih državah. Meni, da bo struktura Standarda takšna, da bodo podjetja s preprostimi transakcijami z lahkoto in hitro poiskala teme, ki so zanje pomembne, in preskočila ostale teme (IASB, 2008e, str. 11).

3.5 Cilji Standarda

Kot je na predstavitvi Osnutka povedal predsednik Odbora David Tweedie, je bil cilj pripraviti Standard, ki ga bodo uporabljala manjša podjetja, ki niso uvrščena na organizirani trg vrednostnih papirjev, ki bo primerljiv s celotnimi MSRP in bo poenostavil pripravo računovodskih izkazov. Standard bo omogočil manjšim podjetjem večjo dostopnost do računovodskih zahtev tako na razvitih kot tudi nastajajočih trgih.

Odbor navaja naslednje cilje, ki naj bi jih dosegli z izdelavo Standarda (IASB, 2007c, str. 4–5):

- zagotavljanje enostavnih in samostojnih standardnih računovodskih rešitev, primernih za MSP, katerih vrednostni papirji ne kotirajo na trgu vrednostnih papirjev;
- prilagajanje potrebam uporabnikov in upoštevanje pravila stroškov in koristi;
- zmanjšati možnosti izbire računovodskih usmeritev ter izločiti teme, ki niso splošno primerne za MSP, in poenostaviti razkrivanje in merjenje;
- omogočiti investitorjem, posojilodajalcem in drugim uporabnikom učinkovito primerjavo bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza gibanja kapitala ter izkaza denarnih tokov ter istočasno zmanjšanje bremen pripravljanja teh računovodskih izkazov MSP;
- oskrbovati nastajajoče trge z mednarodno sprejetimi podlagami za računovodsko poročanje, prispevati k porastu kakovosti teh računovodskih osnov ob hkratnem upoštevanju primerljivosti s splošnimi MSRP;

² Razpravljalci navajajo, da v večini držav sveta mikro podjetja (z manj kot 10 zaposlenimi in prihodki pod 5 mio USD) predstavljajo 95 % vseh podjetij (IASB, 2008e, str. 11). Medameriška računovodska zveza (angl. *Interamerican Accounting Association*) navaja, da mikro podjetja z manj kot 5 zaposlenimi predstavljajo bistven delež vseh podjetij v Latinski Ameriki: 90,8 % v Argentini, 76,2 % v Braziliji, 97 % v Mehiki, 95,8 % v Peruju in 90,6 % v Kostariki (Barnes, 2007, str. 3).

- zagotoviti, da Standard izhaja iz splošnega namena računovodskih izkazov, na podlagi katerega revizor da mnenje o resničnosti in poštenosti izkazanega poslovanja podjetja, torej njegovih računovodskih izkazov;
- poenostaviti izražanje z uporabo enostavne angleščine, ki bo pomagala manjšim podjetjem pri pripravi računovodskih izkazov;
- razviti računovodski standard, primeren in enostaven tudi za najmanjša podjetja, to so mikro podjetja z le nekaj zaposlenimi.

Cilj predlaganega Standarda je zagotoviti poenostavljen, samostojen sklop računovodskih načel. Z zmanjšanjem števila računovodskih usmeritev, z odstranitvijo tem, ki na splošno niso pomembne za MSP, in s poenostavljenjem metod za pripoznavanje in merjenje Standard zmanjšuje obseg računovodskih usmeritev, ki se nanašajo na MSP, za več kot 85 % v primerjavi s celotnimi MSRP. Standard tako ponuja učinkovit, samostojen sklop računovodskih standardov, ki bi investitorjem in drugim interesnim skupinam prvič omogočili primerjavo finančnega položaja in uspešnosti na podlagi računovodskih izkazov, pripravljenih po Standardu, in sicer prek mednarodnih meja na primerljivih podlagah. Obe vrsti standardov bosta temeljili na istih osnovnih načelih, zato bo prehod s Standarda na MSRP olajšan (Horvat, 2007, str. 97).

Ugotavljanje obdavčljivih dohodkov in dobička, namenjenega razdelitvi lastnikom, ni bilo dodano med cilje računovodskih poročil za MSP. Računovodska poročila bodo oblikovana za splošne namene in ne za davčne namene (IASB, 2008d, str. 13).

3.6 Pričakovane koristi Standarda

Koristi od mednarodno primerljivih računovodskih izkazov bodo imeli kreditorejmalci, ki si bodo z mednarodno primerljivimi računovodskimi izkazi olajšali dostop do finančnih posojil tudi v tujini. Finančne institucije v skladu s svojimi pravnimi podlagami namreč pogosto odobravajo posojila preko nacionalnih meja. V večini držav se financira z danimi finančnimi posojili več kot polovica MSP, vključno z najmanjšimi. Banke se pri odločitvi glede odobritve posojil in pri določitvi kreditnih pogojev zanašajo predvsem na računovodske izkaze takšnih kreditorejmalcev (IASB, 2007a, str. 9).

Dobavitelji hočejo presoditi finančno stabilnost svojih kupcev iz drugih držav pred dobavo blaga in storitev. Prav tako želijo kupci preveriti svoje dobavitelje. Mnoga MSP imajo poslovne odnose s tujimi dobavitelji in potrebujejo njihove računovodske izkaze, da bi lahko presodila možnosti uspešnega dolgoročnega poslovnega sodelovanja. Z uveljavitvijo Standarda bodo računovodski izkazi mednarodno primerljivi, zato bo lažje presoditi finančno stabilnost tujih poslovnih partnerjev (IASB, 2007a, str. 10).

Bonitetne agencije ter agencije, ki se ukvarjajo s presojo zaupnjanskega (kreditnega) ratinga (angl. *Credit rating agencies*), poskušajo razviti mednarodno enotno določanje ratinga oziroma

bonitete podjetij. Za določanje ratinga oziroma bonitete so odločujoči kazalniki iz računovodskih izkazov. Z uvedbo Standarda bo njihovo delo olajšano (IASB, 2007a, str. 10).

Družbe tveganega kapitala za financiranje MSP imajo sedež pogosto v tujini. Z uvedbo Standarda se bo povečala mednarodna primerljivost računovodskih izkazov in posledično si bodo MSP olajšala dostop do tovrstnega financiranja v tujini (IASB, 2007a, str. 10).

Mnoga MSP imajo tuje naložbenike, ki se ne ukvarjajo z vsakodnevnim poslovanjem. Zato so za tuje naložbenike, ki izvajajo naložbe tudi v druga MSP v več državah, mednarodno primerljivi računovodski standardi in iz tega izhajajoča primerljivost računovodskih izkazov podjetij še posebej pomembni (IASB, 2007a, str. 10).

3.7 Samostojnost Standarda

Osnutek je vseboval sklicevanja na MSRP. Kasneje je Odbor sprejel predlog razpravljavcev, naj bo Standard popolnoma samostojen dokument, ki se v nobenem delu ne bo skliceval na MSRP. Teme, ki so bile v Osnutku rešene s sklicevanjem na MSRP, so tako v samem Standardu rešene ali pa izločene (IASB, 2008d, str. 12). Kasneje je Odbor sprejel izjemo na področju finančnih instrumentov, kjer je edino sklicevanje na MSRP (IASB, 2009a, str. 1).

Svet za nemške računovodske standarde (angl. *German Accounting Standards Committee*) je kot razlog za izključitev navezovanj na MSRP podal dejstvo, da bi bila navezovanja na MSRP nasprotujoča cilju samostojnosti Standarda. Samostojen Standard bi bil enostavnejši za uporabo, ker MSP ne potrebujejo vseh opcij iz MSRP. Tudi primerljivost računovodskih izkazov MSP ne bi bila več otežena, saj bi izključitev možnosti izbire pri uporabi računovodskih metod omogočila vsem MSP izbiro le tistih računovodskih metod, ki so zanje najprimernejše. Možnost izbire računovodskih metod za MSP v MSRP vodi v situacijo, ko nekatera MSP izkoristijo možnost metode v MSRP, nekatera pa ne. Posledično je primerljivost računovodskih izkazov teh dveh MSP otežena (Knorr, 2007, str. 10–11).

Nekateri razpravljavci so podprli navezovanje na obstoječe MSRP, saj so menili, da bodo MSRP kljub oblikovanemu Standardu v večini primerov ostali temeljni vir informacij za pripravo računovodskih izkazov. Združenje pooblaščenih računovodij (angl. *Association of Chartered Certified Accountants*) je opozorilo, da mora navezovanje biti natančno, da bodo ob spremembi MSRP navezovanja iz neprenovljenega Standarda na določeno poglavje v obstoječih MSRP napačna ter da je nujno, da navezovanje Standarda na določeno rešitev v MSRP ne zahteva tudi popolnega upoštevanja vseh zahtev po razkritjih za obstoječo rešitev v MSRP, zato mora biti natančno določeno, katera razkritja iz MSRP pri tej rešitvi veljajo tudi za MSP (Martin, 2007, str. 3).

Teme, kot so računovodstvo najemodajalca pri finančnem najemu, plačila na osnovi delnic, poštena vrednost kmetijskega premoženja in hiperinflacija, za katere se je Osnutek skliceval na

MSRP, so po novem direktno vključene v Standard, in sicer na poenostavljen način. Standard ne vključuje več naslednjih tem, ki so izločene, ker se ne pričakuje njihova pogosta uporaba pri MSP: poročanje po odsekih, čisti dobiček na delnico in medletno računovodsko poročanje. Če bi se kakšna od izločenih tem pri MSP pojavila, bo od MSP zahtevano, da pojasnijo, kako so podatke za izločeno temo pripravili. Ne bo pa jim treba slediti MSRP (IASB, 2008d, str. 12).

Kljub različnosti informacijskih potreb MSP in podjetij, ki imajo obveznost predložiti računovodske izkaze javnosti, je bil že Osnutek, nato pa tudi končen Standard, oblikovan na podlagi temeljnih zasnov, načel in povezanih računovodskih obravnavanj v samih MSRP. Od MSRP se razlikuje po vsebini, manjšem obsegu (230 strani Standarda : 2855 strani MSRP), ne vsebuje tem, ki so irelevantne za MSP (na primer zaslužek na delnico, poročanje po segmentih, medletno poročanje), vsebuje poenostavljene podlage za pripoznanje in merjenje sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov, z omejenimi podrobnostmi. Tako se na primer dobro ime amortizira, vsi stroški raziskav in razvoja se pripoznajo kot odhodki obdobja, za naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige je uporabljena nabavna cena, vrednotenje po modelu poštene vrednosti je manj zastopano. V Standardu je zahtevano veliko manj razkritij (okoli 400 v primerjavi s 3.000 v popolnih MSRP) in tudi njegova zasnova je poenostavljena (organiziranost po temah – enako kot SRS) (Koritnik, 2009).

Z odločitvijo, da bo Standard popolnoma neodvisen dokument od MSRP, so se snovalci izognili problemu nenehnih popravkov Standarda zaradi pogostih sprememb MSRP. Odbor bo vsake 3 leta presojal, ali je prisotna potreba po spremembi Standarda. Izjemoma bo Odbor prvič po preteku 2 let uporabe, torej leta 2012, izvedel revizijo Standarda in v letih 2013 ali 2014 izdal osnutek sprememb. Tako se šele v letu 2015 predvidevajo prve spremembe Standarda (IASB, 2009b, str. 27).

3.8 Pričakovani problemi pri prehodu na Standard

Menim, da oceno pričakovanih problemov ob uvajanju Standarda, če bi se država, npr. Slovenija, odločila, da Standard sprejme, lahko dobimo, če pogledamo, kakšni problemi so nastajali po svetu ob uvajanju MSRP.

Izkušnje podjetij iz Evrope, Avstralije, ki so že leta 2005 sprejele MSRP, kažejo, da so podjetja podcenjevala obseg potrebnega dela za prehod na MSRP. Podjetjem je v začetnih fazah projekta prehoda na MSRP primanjkovala podpora višjega menedžmenta. Predolgo so odlašala z začetkom projekta prehoda na MSRP in niso dovolj časa namenila fazi predhodnega planiranja projekta. Imela so neustrezno projektno vodenje, zato niso uspela izvesti formalnega postopka identifikacije bistvenih vprašanj in njihovih rešitev. V izobraževanje svojih finančnih uslužbencev, v nadgradnjo informacijskega sistema ter v ponovna pogajanja (dogovori o dolgovih, finančnih zaobljubah, nadomestilih in ostalih dogovorih) so morala investirati veliko denarja. Precej časa so podjetja porabila tudi za komunikacijo z delničarji ter za uravnavanje pričakovanja trga. Če podjetja niso izvedla sprememb v svojem osnovnem sestavu, so bila

pogosto prisiljena podaljšati rok prehoda na MSRP po obveznem datumu, 1. 1. 2005 (Gundi, 2007, str. 26).

Gundi (2007, str. 25) navaja, da mora podjetje proučiti MSRP in ugotoviti, kje se razlikujejo od njegovih veljavnih računovodskih standardov poročanja in na katerem področju bo zanj največ sprememb. Le tako bo podjetje lahko razvilo svoje interno poročanje, informacijski sistem in izobraževanje, ki bo prilagojeno potrebam podjetja ob prehodu na MSRP. V Kanadi je zato Organizacija pooblaščenih revizorjev Kanade (angl. *Chartered Accountants of Canada*) objavila na svojih spletnih straneh plan prehoda na MSRP, v katerem je podrobno opisala razlike med MSRP in veljavnimi kanadskimi računovodskimi standardi. Menim, da bo zgoraj napisano veljalo tudi ob uvajanju Standarda.

Po izsledkih raziskave, ki jo je naredilo revizijsko in svetovalno podjetje PricewaterhouseCoopers v Veliki Britaniji, so finančni direktorji manj navdušeni nad učinki MSRP kot vlagatelji in drugi uporabniki računovodskih izkazov. Čeprav so v podjetjih že premagali največje težave z uvajanjem MSRP, pa je 93 od 350 podjetij iz nabora podjetij v Veliki Britaniji mnenja, da je proces uvajanja MSRP zapleten in dražji, po drugi strani pa ne daje toliko prednosti, kot so sprva pričakovala. Kar 85 % podjetij meni, da je poslovne izide izdelane po MSRP veliko težje pojasniti kot tiste izdelane po britanskih standardih računovodskega poročanja. Polovica v raziskavo vključenih podjetij pravi, da MSRP najvišjemu menedžmentu pri odločanju niso ne pomagala niti ga niso pri tem ovirala. Kar 40 % jih meni, da novi računovodski standardi niso v ničemer pripomogli k boljnim odločitvam najvišjega menedžmenta, samo 4 % podjetij pa je nasprotnega mnenja. Po mnenju strokovnjakov PricewaterhouseCoopers je pričakovane večje primerljivosti računovodskih izkazov, pripravljenih po MSRP, zasenčila njihova zapletenost in večja spremenljivost poročanja o poslovnih izidih. Kar 90 % podjetij ne zaupa pripravljavcem standardov, da bodo MSRP vse bolj kakovostni in svetovno primerljivi, po drugi strani pa kar 64 % direktorjev različnih skladov slednje potrjuje (Horvat, 2006b, str. 85).

Po opozorilih številnih tujih strokovnih organizacij preračun izkazov z nacionalnih standardov na MSRP ne bo delo za »pet minut«. Zaradi tega so vzpodbujali podjetja, da bi naj že leta 2004 vzporedno z nacionalnimi standardi vodila knjige še po MSRP. S tem bi bila zagotovljena primerno dolga doba učenja zaposlenih v računovodstvu, testiranje parametrov informacijskih sistemov in prehod na MSRP »brez pretresov« (Horvat, 2004, str. 17).

Podjetje Ernst & Young je izvedlo revizijo računovodskih izkazov 65 velikih podjetij, ki so že za leto 2005 morala oddati svoje računovodske izkaze, izdelane po MSRP. Rezultati revizije so zanimivi z vidika možnih problemov ob uvedbi Standarda. Ugotovili so, da je mnogo računovodskih poročil, izdelanih v skladu z MSRP, imelo še vedno močan nacionalni prizvok. Glavni vpliv MSRP je bil na način pripoznanja, merjenja in razkrivanja poslovnih dogodkov, ne pa na obliko predstavitve rezultatov. Podjetja so sprejela takšen pristop prevzeta MSRP, da so bile izvedene minimalne spremembe glede na nacionalne standarde, kar je imelo za posledico

zmanjšanje primerljivosti računovodskih poročil. Zaradi vrzeli in nedoslednosti znotraj ustroja MSRP ter odsotnosti računovodstva, prilagojenega določenim industrijskim področjem, je izvajanje MSRP zahtevalo obsežne presoje med različnimi možnimi računovodskimi obravnavami. To je vodilo do zmanjšanja usklajenosti in primerljivosti računovodskih izkazov. Podjetja niso bila prepričana, da so informacije, dobljene po MSRP, zadostne in v določenih primerih popolnoma primerne za namene komuniciranja o njihovi poslovni uspešnosti s trgov. Računovodska poročila, izdelana po MSRP, so bistveno bolj kompleksna od tistih, izdelanih po nacionalnih standardih. Ta kompleksnost predstavlja grožnjo po razvrednotenju uporabnosti MSRP pri poslovnih odločitvah. Obstaja resna nevarnost, da bo priprava računovodskih poročil po MSRP postala tehnična izvršitev skladnosti z zakoni, namesto da bi bila mehanizem za komuniciranje o uspešnosti poslovanja in finančni poziciji podjetij (Accountancy Ireland team, 2006, str. 24).

4 GLAVNA VSEBINSKA VPRAŠANJA, KI SO SE POJAVLJALA MED RAZVOJEM STANDARDA, IN PRIMERJAVA Z MSRP

Med razvojem Standarda so se pojavljala mnoga sporna vprašanja. Podajam glavna vprašanja, o katerih se je moral Odbor večkrat odločiti. Pri temah, kjer obstajajo razlike glede na MSRP, te tudi podajam.

Glavni problemi, izpostavljeni pri testiranju Osnutka, so bili: določanje poštene vrednosti, izračun odloženih davkov in pripravljane izkaza denarnih tokov (Grey, 2008b, str. 18).

V nadaljevanju so predstavljena nekatera vsebinska področja.

4.1 Uporaba pojma »poštena vrednost«

Statično računovodstvo, ki je bilo v uporabi do 31. 12. 2002, ko so veljali še stari SRS, danes ne bi moglo več slediti številnim spremembam in zagotavljati kvalitetnih informacij. V ta namen je Odbor za mednarodne računovodske standarde pripravil projekt, ki je uvedel vrednotenje gospodarskih kategorij po pošteni vrednosti (Čuček, 2001, str. 29).

Eno pomembnejših vprašanj, ki se je porajalo med komentiranjem Osnutka, je bilo upoštevanje poštene vrednosti. Na to temo je Odbor prejel zelo veliko pripomb. Rezultati izvedenega testiranja so pokazali, da so testirana podjetja imela veliko težav pri določanju poštene vrednosti sredstev. Še posebej problematično je bilo določanje poštene vrednosti v primerih, ko tržne cene niso bile dosegljive oziroma ko aktivni trgi niso obstajali. Podjetja so tudi omenjala pomanjkanje zanesljivih tržnih cen in nezmožnost plačevanja visokih stroškov premij preizkušenih ocenjevalcev vrednosti (IASB, 2008e, str. 17–18). IFAC je navajal argumente za opustitev poštene vrednosti. Po njegovem mnenju se MSP pri izračunu in ocenjevanju poštene vrednosti sredstev soočajo z mnogimi problemi. V državah s slabše razvitim trgov kapitala, kjer je dostop

do podatkov za določitev poštene vrednosti težak, ali pa celo nemogoč, so ti zapleti še večji. IFAC je menil, da bi bilo treba sredstva in obveznosti do virov sredstev ovrednotiti z nabavno vrednostjo. Podana so bila tudi mnenja, da so uporabniki računovodskih izkazov MSP pogosto neusposobljeni za branje računovodskih informacij, zato naj bi te temeljile na lažjem izračunavanju poštene vrednosti in naj ne bi vsebovale ocen prihodnjih denarnih tokov in mogočih poslovnih izidov poslovanja. Namesto poštene vrednosti in diskontiranih prihodnjih denarnih tokov so predlagali izračune na podlagi nabavne vrednosti sredstva in le ponekod vrednotenje po tržni vrednosti. Delovna skupina je glede na dobljene odgovore na Osnutek tudi ugotovila, da podjetja pojma poštena vrednost pogosto ne razumejo pravilno. Odbor se je zato odločil in Osnutek popravil tako, da je povsod, kjer je zahtevano ponovno ovrednotenje (npr. vsakoletno vrednotenje na dan izdelave bilanc) po pošteni vrednosti, termin »poštena vrednost« izbrisal in se je namesto tega termina v preprostem jeziku zapisalo osnove vrednotenja, ki se tu zahtevajo (IASB, 2008d, str. 12). Vrednotenje po modelu poštene vrednosti je v sprejetem Standardu posledično manj zastopano.

Lagerbergova (2004, str. 1) iz Pooblaščenega inštituta davčnih svetovalcev (angl. *Chartered Institute of Taxation*) iz Velike Britanije meni, da so se v zadnjih letih računovodski standardi čedalje bolj oddaljevali od uporabe nabavne vrednosti in se približevali uporabi vsakoletnega vrednotenja. Brez dvoma je to posledica potreb naložbenih analitikov in upraviteljev skladov, povezanih s kotirajočimi podjetji. Meni, da je to vrednotenje neprimerno za MSP in ostala nekotirajoča podjetja. Zanje so lastniki in davčni organi glavni uporabniki njihovih računovodskih izkazov.

Posledično je v Standardu večinoma zahtevano vrednotenje postavk po nabavni vrednosti. Vrednotenje po pošteni vrednosti je še vedno zahtevano v primeru naložbenih nepremičnin in bioloških sredstev, kadar so take informacije takoj na voljo, in pri določenih kategorijah finančnih instrumentov (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 1).

4.2 Računovodsko poročilo

Računovodski izkazi morajo predstavljati resničen in pošten prikaz računovodskih informacij o poslovnih rezultatih, uspešnosti in denarnih tokovih MSP. Pri pripravi in izdelavi računovodskih izkazov je treba upoštevati načelo delujočega podjetja. MSP so zavezana k izdelavi računovodskih izkazov najmanj enkrat letno in morajo ohranjati iz leta v leto enako metodo predstavitve in razvrstitve postavk v računovodskih izkazih, razen v primeru podanih izjem (IASB, 2007b, str. 26–30).

Standard temelji na načelu nastanka poslovnega dogodka. Informacija se šteje za pomembno, če njena opustitev ali napačno navajanje vpliva na ekonomske odločitve njenih uporabnikov na podlagi računovodskih izkazov. MSP je dovoljeno odstopati od Standarda le izjemoma, če uprava podjetja ugotovi, da bi ravnanje skladno z eno od zahtev Standarda bilo tako zavajajoče,

da bi bilo v nasprotju s cilji računovodskih izkazov. Razloge in finančni učinek tega morajo MSP pojasniti (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 1–2).

Standard ne določa oblike finančnih poročil, naslovov, podnaslovov, minimuma vrstičnih postavk, zaporedij in razkritij v pojasnilih bolj podrobno, kot jih je določal Osnutek. Bili so podani predlogi, da bi bila poročila usklajena in istih oblik, kar bi povečalo primerljivost poročil. Odbor meni, da se mora posameznim državam in panogam zaradi njihovih različnosti pustiti izbiro oblike poročil (IASB, 2008d, str. 13). Toda upoštevajoč navodila za uporabo Standarda, ta nazorno prikazujejo računovodske izkaze in tudi kontrolni list razkritij.

Z vključitvijo sprememb, v letu 2007 na področju predstavljanja računovodskih izkazov spremenjenih MSRP, bodo MSP morala izdelati tudi izkaz vseobsegajočega donosa (angl. *statement of comprehensive income*) (IASB, 2008d, str. 13). Računovodsko poročilo mora tako po Standardu vsebovati bilanco stanja, celoten izkaz vseobsegajočega donosa ali pa namesto njega ločen izkaz poslovnega izida ter ločen izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala, izkaz denarnih tokov ter pojasnila k računovodskim izkazom (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 4).

Izkaz vseobsegajočega donosa je računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane vse sestavine izkaza poslovnega izida za obdobja. Vsebuje tudi tiste postavke prihodkov in odhodkov, ki niso pripoznane v poslovnem izidu, vplivajo pa na višino lastniškega kapitala. Celotni vseobsegajoči donos je namreč sprememba kapitala v obdobju, razen tistih sprememb kapitala, ki so posledica poslov z lastniki.

Standard dopušča, da podjetje v vseobsegajočem donosu predstavi vse postavke pripoznanih prihodkov in odhodkov v obdobju na dva načina: v enem samem izkazu vseobsegajočega donosa ali v dveh izkazih. Izkaz, ki prikazuje sestavine poslovnega izida, in drugi izkaz, ki prikazuje tiste postavke prihodkov in odhodkov, ki niso pripoznane v poslovnem izidu, vplivajo pa na višino lastniškega kapitala. Standard jasno predpisuje vsebino obeh načinov predstavitve. Izbor načina predstavitve se šteje za računovodsko usmeritev, zato se jo tudi predstavlja in spreminja po pravilih za računovodske usmeritve (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 5). Izredne postavke v vseobsegajočem donosu, ne glede na način predstavitve, niso dovoljene (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 7).

Podjetja lahko izbirajo med dvema različicama izkaza poslovnega izida: različica po naravnih vrstah ali po funkcionalnem principu. Podjetjem, ki se odločijo za različico izkaza poslovnega izida po funkcionalnem principu, ni potrebno izdelati dodatnih razkritij o amortizaciji in o stroških zaslužkov zaposlenih (IASB, 2008d, str. 13–14).

MSP lahko izdelajo izkaz stanja tako, da sredstva in obveznosti razdelijo glede na ročnost na kratkoročna in dolgoročna. Če pa MSP ugotovijo, da bi razdelitev sredstev in obveznosti glede

na likvidnost dala zanesljivejše in bolj pomembne informacije, potem lahko svoj izkaz stanja izdelajo tudi z razdelitvijo sredstev in obveznosti glede na likvidnost (IASB, 2008d, str. 13).

MSP smejo izdelati namesto dveh izkazov: izkaz poslovnega izida in izkaz gibanja kapitala, le združen izkaz poslovnega izida in zadržanih dobičkov vedno, kadar spremembe v kapitalu izhajajo iz naslednjih razlogov: zaradi dobička ali izgube obdobja, zadržanega čistega dobička na začetku obdobja, izplačila dividend, prevrednotenja zadržanega čistega dobička zaradi odprav napak prejšnjih obdobj, prevrednotenja zadržanega čistega dobička zaradi sprememb v računovodski usmeritvi ter zadržanega čistega dobička na koncu obdobja. V primeru katerihkoli drugih sprememb v kapitalu ali transakcij z lastniki morajo MSP izdelati izkaz poslovnega izida in posebej še izkaz gibanja kapitala (IASB, 2008d, str. 14).

Kljub temu, da so bili podani nasprotni predlogi, saj v mnogih državah, vključno s Slovenijo, malim podjetjem ni potrebno izdelovati izkaza denarnih tokov, morajo vsa MSP, ki uporabljajo Standard, izdelati izkaz denarnih tokov. MSP v ta namen lahko uporabijo eno izmed dveh dovoljenih metod: direktno ali indirektno metodo (IASB, 2008d, str. 14).

Pri finančni naložbi v pridruženo podjetje, skupni podvig in odvisno podjetje morajo MSP izdelovati skupinske računovodske izkaze. Kadar so zahtevani skupinski računovodski izkazi, ločeni računovodski izkazi niso zahtevani. To odločitev je Odbor prepustil državam (IASB, 2008d, str. 14).

Iz zahteve po konsolidaciji so izvzete podružnice, ki jih podjetja kupijo samo začasno. Pogoj za tovrstno izvzetje so dokazila o začasni kontroli materinske družbe (npr. da je jasen namen materinske družbe o izločitvi podružnice v roku 12 mesecev ter da uprava aktivno išče kupca za podružnico). Če so pogoji za izvzetje iz konsolidacije izpolnjeni, mora materinska družba v svojih razkritjih k računovodskim izkazom to namero razkriti (IASB, 2008b, str. 1).

4.3 Finančna sredstva in finančne obveznosti

4.3.1 Finančna sredstva in finančne obveznosti v Standardu

Finančni instrument je vsaka pogodba, na podlagi katere nastane takó finančno sredstvo enega podjetja kot tudi finančna obveznost ali kapitalski instrument drugega podjetja.

Finančni instrumenti so področje, ki se je večini razpravljavcem zdelo prezahtevno za MSP in je bilo deležno mnogih vprašanj. Odbor se je zato odločil, da bo to področje reorganiziral tako, da bo lažje identificirati, kateri instrumenti so v okviru pristojnosti tega Standarda. Posledično je to področje oblikovano tako, da MSP s preprostimi finančnimi instrumenti zelo enostavno najdejo del sekcije, ki velja zanje (IASB, 2008d, str. 14).

Z uporabo primerov je pojasnjeno, da je stroškovni model primeren za večino finančnih instrumentov, ki se pojavljajo pri MSP. MSP s tovrstnimi običajnimi finančnimi instrumenti bodo uporabljala le temo 11 (osnovni finančni instrumenti) in jim ne bo treba proučiti in obravnavati teme 12 (dodatna področja finančnih instrumentov), ki je namenjena kompleksnejšim transakcijam s finančnimi instrumenti. Osnovni finančni instrumenti so gotovina, preprosti dolžniški instrumenti (npr. zapadla posojila ali terjatve, obveznice, vloge na vpogled, komercialni zapisi), obveze za sprejem posojila ter naložbe v nezamenljive prednostne delnice in neprodajljive redne ali prednostne delnice (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 16–17).

Ob začetnem pripoznanju se osnovne finančne instrumente pripozna po transakcijski ceni, razen če ima dogovor značaj finančne transakcije. V tem primeru se ga pripozna po sedanji vrednosti prihodnjih plačil, diskontiranih po tržni obrestni meri. Ob koncu vsakega obdobja poročanja pa se osnovni finančni instrumenti merijo različno, in sicer se dolžniški instrumenti merijo po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obrestnih mer. Obveze za sprejem posojila se merijo po nabavni vrednosti (ki je lahko enaka nič), zmanjšani za oslabitve. Naložbe v nezamenljive prednostne delnice in neprodajljive redne ali prednostne delnice pa se ob koncu obdobja poročanja merijo po pošteni vrednosti, če gre za delnice, s katerimi se javno trguje ali pa je njihovo pošteno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti, sicer pa po nabavni vrednosti, zmanjšani za oslabitve (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 17).

Vse kompleksnejše transakcije s finančnimi instrumenti so merjene ob začetnem pripoznanju in pozneje po pošteni vrednosti (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 18).

Finančni instrumenti so edino področje, kjer se Standard sklicuje tudi na MSRP, in sicer podjetja lahko uporabljajo, ali v celoti samo poglavji finančnih sredstev in finančnih obveznosti iz Standarda (temi 11 in 12) ali pa vse zahteve iz MRS 39 »Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje«. Pri slednji možnosti morajo MSP opraviti razkritja iz tem 11 in 12 (IASB, 2009c, str. 54).

Sekcije, »namenjena prodaji«, ni v kategoriji finančnih sredstev kljub nekaterim drugačnim predlogom (IASB, 2008d, str. 14).

Uporaba metode enakomernega časovnega amortiziranja premij in diskontov, kot alternativna metoda k metodi efektivnih obrestnih mer, v Standardu ni dovoljena. Mnogi razpravljavci so namreč bili mnenja, naj se metoda izračuna efektivne obrestne mere za MSP poenostavi ali pa opusti, ker predpostavlja, da se prihodnji denarni tokovi lahko takoj določijo ali vsaj zanesljivo ocenijo. To pa MSP, ki ne delujejo na organiziranem trgu kapitala, težko ocenijo. Standardu so bili dodani primeri uporabe efektivne obrestne mere pri premijah in diskontih (IASB, 2008d, str. 14).

»Metoda bližnjic« (angl. *shortcut method*) ni dovoljena metoda za obračunavanje varovanja pred tveganjem. Podana so bila mnenja, da bi se zahteve obračunavanja varovanja pred tveganjem poenostavile ali celo izključile, ker so za MSP, ki ne delujejo na organiziranem trgu kapitala, preveč kompleksne in zato stroškovno obremenjujoče. Navodila merjenja učinkovitosti varovanja pred tveganjem so vključena v posebnem dokumentu, namenjenem izobraževanju, ki ga je pripravil izobraževalni tim Fundacije IASC. V samem Standardu so zahteve na to temo kratke in splošne. Instrumenti dolgov se ne smejo obravnavati kot instrumenti varovanja pred tveganjem. Standardu so dodana pojasnila, katere oblike rizikov izpolnjujejo pogoje za varovanje pred tveganjem (IASB, 2008d, str. 15).

Nakupne opcije kot instrumenti varovanja pred tveganji pod pogoji iz poglavja o finančnih sredstvih in finančnih obveznostih niso dovoljene. Ta odločitev ne prepreči MSP uporabo nakupnih opcij za varovanje pred tveganjem, ampak prepove uporabo računovodstva za obračunavanje varovanja pred tveganjem za ta namen (IASB, 2008b, str. 1).

Dodani so primeri računovodstva sestavljenih finančnih instrumentov, ki vsebujejo lastniško in dolžniško komponento hkrati (npr. zamenljive obveznice na zahtevo imetnika). Kadar finančni instrument vsebuje obe komponenti, ju je potrebno pripoznati ločeno, kot obveznosti ali kapital (IASB, 2008d, str. 16). Razpravljavci Osnutka in testiranj so dejali, da je potrebno bolj jasno zapisati, kaj je kapital in kaj obveznost. Obstajala so celo mnenja, da Standard brez jasne opredelitve kapitala kot imetja in kapitala kot obveznosti ne bo mogel biti uveljavljen.

Hazen (2007, str. 2) je navajal, da opredelitev osnovnega kapitala v Osnutku ni podana jasno in razumljivo ter tako družbenikom ne zagotavlja, da bodo njihovi vložki pripoznani kot sredstva. Obveznosti do virov sredstev so opredeljene kot sedanja obveznost, ki izhaja iz preteklega dogodka. Če bi bili vložki družbenikov pripoznani kot obveznosti, bi jim morali v osebnih družbah v celoti odplačati njihove vložke. Če pa bi bili vložki članov pripoznani kot sredstva, bi osebna družba pridobila dodatne rezerve, uporabljene v primeru negativnega finančnega stanja.

Obračunavanje varovanja pred tveganjem predstavlja pripoznavanje vplivov, ki jih imajo spremembe poštenih vrednosti instrumenta za varovanje pred tveganjem (angl. *hedging instrument*), in pred tveganjem varovane postavke (angl. *hedged item*) na poslovni izid. Standard dopušča obračunavanje varovanja pred tveganjem samo za varovanje zelo enostavnih tveganj, s katerimi se najpogosteje MSP srečujejo v praksi, npr.: zamenjavi obrestnih mer, valutni zamenjavi. V Standardu je poenostavljeno tudi ugotavljanje uspešnosti varovanja pred tveganjem (angl. *hedge effectiveness*). Uspešnost varovanja pred tveganjem je stopnja, po kateri se spremembe poštene vrednosti ali denarnih tokov varovane postavke, ki jih lahko pripišemo varovanju pred tveganjem, pobotajo s spremembami poštene vrednosti ali denarnih tokov instrumenta za varovanje pred tveganjem (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 19).

4.3.2 Razlike v primerjavi z MSRP

V Standardu je ta tema v primerjavi z MSRP precej poenostavljena. Tako lahko opazimo, da v Osnutku in tudi kasneje v sprejetem Standardu, v primerjavi z MSRP, ne najdemo več kategorij finančne naložbe v posesti do zapadlosti v plačilo in za prodajo razpoložljiva finančna sredstva. Poleg tega pa je prišlo tudi do določenih poenostavitev na področju odprave pripoznanja finančnih instrumentov ter na področju obračunavanja varovanja pred tveganjem (Novak, 2007b, str. 13–14).

4.4 Naložbe v pridružena podjetja, skupne podvige ter odvisna podjetja

4.4.1 Naložbe v pridružena podjetja, skupne podvige ter odvisna podjetja v Standardu

Pridruženo podjetje je podjetje, v katerem ima naložbenik pomemben vpliv, in ni odvisno podjetje niti naložbenikov skupni podvig. V svojih računovodskih izkazih mora podjetje takšne naložbe izkazati kot dolgoročna sredstva (IASB, 2007b, str. 94–96).

Model nabavne vrednosti, kapitalska metoda in metoda poštene vrednosti preko poslovnega izida so dovoljene računovodske usmeritve pri naložbah v pridružena podjetja, a z eno izjemo. Modela nabavne vrednosti ni dovoljeno uporabljati pri investicijah v pridružena podjetja, ki imajo javne navedbe cen, npr. podjetja, ki kotirajo na borzi. V primeru uporabe kapitalske metode je izvzeta zahteva, da razlika med dnevom poročanja računovodskih izkazov investitorja in pridruženega podjetja ne sme biti večja od treh mesecev. V tem primeru se sme uporabiti zadnje, tekoče informacije (IASB, 2008d, str. 15).

Skupni podvig je pogodbeni sporazum, po katerem se dve ali več strank loti gospodarskega delovanja, ki je predmet skupnega obvladovanja. Lahko gre za naslednje oblike sodelovanja: skupaj obvladovane operacije, skupaj obvladovana sredstva in skupaj obvladovana podjetja. Za naložbe v skupne podvige so dovoljene naslednje metode: model nabavne vrednosti, kapitalska metoda, metoda poštene vrednosti preko dobička ali izgube, a zopet z eno izjemo. Modela nabavne vrednosti ni dovoljeno uporabljati pri investicijah v tovrstna podjetja skupnega podviga, ki imajo javne navedbe cen, npr. podjetja, ki kotirajo na borzi (IASB, 2009c, str. 85–86). Metoda sorazmernega uskupinjevanja ni dovoljena (IASB, 2009a, str. 1).

Obvladujoče podjetje mora pripraviti skupinske računovodske izkaze, ki so računovodski izkazi skupine predstavljeni kot izkazi ene same gospodarske celote. Vključevati morajo vsa odvisna podjetja obvladujočega podjetja. O obvladovanju govorimo, če ima obvladujoče podjetje neposredno ali posredno, preko odvisnih podjetij, več kot polovico glasovalnih pravic v podjetju, razen kadar je v izjemnih primerih mogoče dokazati, da takšno lastništvo ne pomeni obvladovanja. Ob določenih pogojih pa obvladovanje obstaja tudi, če ima obvladujoče podjetje polovico glasov ali manj. Skupinski izkazi so obvezni in jih ni potrebno sestaviti samo, če so izpolnjeni določeni pogoji. Posamični izkazi niso zahtevani, so pa dovoljeni. Odvisno podjetje

mora pri sestavitvi računovodskih izkazov uporabljati enake računovodske usmeritve kot obvladujoče podjetje in pripraviti računovodske izkaze na isti dan, kot bo pripravilo skupinske izkaze, razen če to ni mogoče (IASB, 2007b, str. 52–56).

4.4.2 Razlike glede na MSRP

Tudi MSRP, enako kot Standard, zahtevajo izdelavo skupinskih in ne posamičnih izkazov. Pri finančni naložbi v pridruženo podjetje MSRP dopuščajo v skupinskih računovodskih izkazih uporabo izključno kapitalske metode, medtem ko Standard dovoljuje uporabo kapitalske metode, metode nabavne vrednosti ali pa metodo po pošteni vrednosti prek poslovnega izida (Novak, 2007b, str. 12–13).

Pri finančni naložbi v skupni podvig MSRP dopuščajo v skupinskih računovodskih izkazih le kapitalsko metodo ali pa metodo sorazmernega uskupinjenja. Številni pripravljavci računovodskih izkazov za MSP so opozarjali, da imajo MSP zaradi nezmožnosti pridobivanja zahtevanih informacij izjemne težave pri uporabi tako kapitalske metode kot tudi metode sorazmernega uskupinjenja, pa tudi posojilodajalci so dali vedeti, da so zagotovljene informacije na podlagi kapitalske metode in metode sorazmernega uskupinjenja le omejeno uporabne pri oceni tako bodočih denarnih tokov kot tudi varnosti danih posojil. Zato je Osnutek dovoljeval poleg teh dveh metod še uporabo metode nabavne vrednosti in vrednotenje po pošteni vrednosti prek poslovnega izida (Novak, 2007b, str. 13). Kasneje pa je Odbor črtal uporabo metode sorazmernega uskupinjenja pri skupnih podvigih, ki jo tako končen Standard ne dovoljuje (IASB, 2009a, str. 1).

V ločenih računovodskih izkazih se lahko naložbi v pridruženo podjetje in skupni podvig, enako kot v MSRP, obračunavata bodisi po metodi nabavne vrednosti bodisi po pošteni vrednosti prek poslovnega izida (Novak, 2007b, str. 13).

4.5 Poslovne združitve in dobro ime

Poslovna združitev je združitev ločenih podjetij ali poslov v eno poročevalsko podjetje. Pravila v Standardu za področje poslovnih združitev ne veljajo v primeru združitev obvladovanih podjetij. Za poslovne združitve je dovoljena nakupna metoda po predpisanih korakih. Po začetnem pripoznanju poslovnih združitev mora obvladujoče podjetje ovrednotiti pogojne obveznosti in dobro ime, nastalo pri poslovnih združitvah (IASB, 2007b, str. 119–125).

Neopredmetena sredstva in pogojne obveznosti, pridobljene ob poslovni združitvi, se morajo izkazovati ločeno, če se lahko zanesljivo izmeri njihova vrednost. Izjema zaradi neprimerno visokih stroškov ali naporov ni dovoljena. Za poslovne združitve ni dovoljena metoda združevanja deležev (IASB, 2008d, str. 16).

Obravnava dobrega imena (angl. *goodwill*) je v Standardu zelo skopa. Dobro ime je opredeljeno kot sredstvo, ki ga prevzemnik ob prevzemu pripozna kot znesek presežka nabavne vrednosti poslovne združitve nad deležem prevzemnika v čisti pošteni vrednosti opredeljivih sredstev, dolgov in pogojnih obveznosti. V Osnutku se je dobro ime obravnavalo enako kot v splošnih MSRP in SRS, saj se je po vseh omenjenih računovodskih standardih pripoznalo pri poslovnih kombinacijah po nakupni metodi in se ni amortiziralo, temveč slabilo (IASB, 2007b, str. 119–125). Odbor je najprej zavrnil pobudo za amortizacijo dobrega imena. Kasneje pa je mnenje spremenil. Dobro ime in ostala neopredmetena sredstva z nedoločljivo življenjsko dobo se zaradi razmerja stroškov in koristi obravnavajo kot sredstva z določljivo življenjsko dobo. Zato se tudi amortizirajo v času njihove ocenjene življenjske dobe z maksimalno amortizacijsko dobo 10 let. Ta sredstva morajo biti tudi oslabljena, če obstajajo indikatorji za to (IASB, 2009a, str. 1).

Za razliko od MSRP, po katerih se vsaj enkrat letno opravlja preizkus oslabilnosti dobrega imena, Standard določa, da mora podjetje tako kot pri ostalih nefinančnih sredstvih na dan vsakega poročanja oceniti, ali obstaja kakšno znamenje, da utegne biti dobro ime oslabljeno. Če to znamenje obstaja, mu sledi dvostopenjski proces ugotavljanja izgube zaradi oslabitve, ki je sicer skoraj v celoti enak MSRP (Novak, 2007b, str. 15).

4.6 Opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva razen dobrega imena ter naložbene nepremičnine

Opredmetena osnovna sredstva so nepremičnine, oprema in zemljišča, ki so lahko uporabljena v proizvodnji ali ponudbi dobrin in storitev, dana v najem ali pa služijo za administrativne namene, in je pričakovano, da bo njihova doba trajanja daljša od enega leta (IASB, 2007b, str. 104). Ob začetnem pripoznanju in kasneje je dovoljena uporaba le nabavne metode, za razliko od MSRP, ki dovoljujejo tudi metodo prevrednotenja (IASB, 2009a, str. 1).

Nepremičnina ali oprema se pripozna in amortizira kot eno osnovno sredstvo, toda, če imajo pomembni deli nekega osnovnega sredstva različne življenjske dobe, se različno obrabljajo in podjetje namerava prej zamenjati te dele osnovnega sredstva, potem mora podjetje razdeliti takšno osnovno sredstvo na bistvene dele, jim ločeno določiti amortizacijsko stopnjo ter jih ločeno amortizirati (IASB, 2008d, str. 16). Veliko razpravljavcev Osnutka in testiranih podjetij je predlagalo umik zahteve, da bodo morala MSP enkrat letno oceniti preostalo vrednost, preostalo življenjsko dobo in primernost metode amortiziranja svojih sredstev (IASB, 2008g, str. 15). Odbor je zato sklenil, da se zahteva umakne. Sklenil je, da se bo ocena preostale vrednosti, preostale življenjske dobe in primernosti metode amortiziranja zahtevala takrat, ko bodo obstajali indikatorji tovrstnih sprememb. V Standard so dopisani indikatorji tovrstnih sprememb (IASB, 2008d, str. 16).

Neopredmetena sredstva z določeno dobo uporabnosti morajo podjetja amortizirati po predpisani metodi. Ocena preostale vrednosti, preostale življenjske dobe in primernosti metode amortiziranja je zahtevana takrat, ko obstajajo indikatorji tovrstnih sprememb (IASB, 2008d, str.

16). Za namen Standarda se vsa neopredmetena sredstva, brez dobrega imena, z nedoločljivo življenjsko dobo obravnavajo kot neopredmetena sredstva z določeno dobo uporabnosti, in sicer z domnevno življenjsko dobo 10 let (IASB, 2009c, str. 100).

Ob začetnem pripoznanju in kasneje je pri neopredmetenih sredstvih dovoljena le nabavna metoda, za razliko od MSRP, ki dovoljujejo tudi metodo prevrednotenja (IASB, 2009a, str. 1).

Na področju znotraj podjetja ustvarjenih oziroma razvitih neopredmetenih sredstev (angl. *internally generated intangible assets*) Standard določa, da so vsi stroški ob nastanku tovrstnih neopredmetenih sredstev, kot npr. stroški raziskav in razvoja, pripoznani kot stroški obdobja in se ne usredstviijo kot neopredmeteno sredstvo. Metoda kapitalizacije stroškov razvoja ni dovoljena (IASB, 2009a, str. 1). Dovoljen je torej le stroškovni model (IASB, 2008d, str. 16).

Naložbene nepremičnine so zemljišča, zgradbe ali deli zgradb, ki so dana v najem z namenom pridobivanja rente, oplemenitenja kapitala ali obojega (IASB, 2007b, str. 102). Podjetja morajo naložbene nepremičnine ob začetnem pripoznanju vrednotiti po nabavni vrednosti. Po začetnem pripoznanju morajo podjetja, enako kot v MSRP, vrednotiti naložbene nepremičnine po modelu poštene vrednosti preko poslovnega izida ali po modelu nabavne vrednosti (IASB, 2008d, str. 16). Izbira metode vrednotenja ni prosta ampak odvisna od okoliščin. Če lahko podjetje brez pretiranih stroškov in naporov izmeri pošteno vrednost naložbene nepremičnine, potem mora uporabiti model poštene vrednosti, sicer mora uporabiti model nabavne vrednosti (IASB, 2009a, str. 1).

Če daje najemodajalec nepremičnine, ki jih ima v poslovnem najemu, naprej v najem, lahko obravnava te nepremičnine tudi kot naložbene nepremičnine, če bi tudi sicer te nepremičnine ustrezale definiciji naložbenih nepremičnin in najemodajalec zanje ter za vse svoje ostale naložbene nepremičnine uporablja vrednotenje po modelu poštene vrednosti (IASB, 2007b, str. 102).

Razpravljavci Osnutka in testiranje so dejali, da je nepremičnino, ki je delno naložbena, delno pa se uporablja kot osnovno sredstvo za opravljanje dejavnosti, včasih zelo težko razdeliti med naložbene nepremičnine in nepremičnine v uporabi. Predlagajo, naj se te delitve ne zahteva (IASB, 2008g, str. 13). Odbor je odločil, da v primeru sprejema računovodske usmeritve, da se pri naložbenih nepremičninah in osnovnih sredstvih, kamor bi sicer ta nepremičnina spadala, če ne bi bila naložbena, uporablja model nabavne vrednosti, delitve nepremičnine na del, ki je osnovno sredstvo, in naložbeni del ni potrebno izvesti. V vseh ostalih primerih pa je zahtevano ločevanje (IASB, 2008d, str. 16).

4.7 Oslabitev sredstev

4.7.1 Oslabitev sredstev v Standardu

Sredstvo je potrebno oslabiti, če je njegova nadomestljiva vrednost manjša kot njegova knjigovodska vrednost. Zmanjšanje vrednosti zaradi oslabitve se takoj pripozna v izkazu poslovnega izida. Na področju oslabitev nefinančnih sredstev razen zalog Standard določa, da mora podjetje na dan vsakega poročanja oceniti, ali obstaja kakšno znamenje, da utegne biti sredstvo oslabljeno. Pri tem ocenjevanju podjetje upošteva znamenja iz zunanjih in notranjih virov informacij. Kot nadomestljiva vrednost se pri vseh sredstvih razen zalog upošteva poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 20).

Če se pojavijo v Standardu podani indikatorji za oslabitev nefinančnih sredstev (osnovna sredstva, neopredmetena sredstva ...) je podjetje dolžno preveriti, ali mora oslabiti ta sredstva (IASB, 2007b, str. 169). V primeru, ko zaradi nezanesljivosti ocene poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ni mogoče določiti, podjetje namesto te vrednosti pri oslabitvi nefinančnih sredstev lahko uporabi vrednost v uporabi (angl. *value in use*) kot vračljivo vrednost (IASB, 2008d, str. 17).

Pri zalogah mora podjetje na vsak datum poročanja oceniti, če zaloge niso oslabljene, npr. zaradi poškodb, zastarelosti ali padajočih prodajnih cen. Če so zaloge oslabljene, mora podjetje izmeriti zaloge po prodajni ceni, zmanjšani za stroške dokončanja in prodaje, ter pripoznati izgubo zaradi oslabitve (Novak, 2007b, str. 15). Novak (2007b, str. 15) je tudi dejal: »Pri tem delnem odpisovanju zalog pod njihovo izvirno vrednost gre res za svojevrsten primer pripoznavanja izgube zaradi oslabitve, zato nas veseli, da se v osnutku govori o oslabitvi zalog, kajti temu terminu so se v "polnih" MSRP in posledično tudi v SRS 2006 pri zalogah na široko izognili, saj je v MRS 36 "Oslabitev sredstev" izrecno navedeno, da se ta standard pri zalogah ne uporablja.«

V Standardu so torej predmet oslabitve vsa sredstva, razen tistih, ki so vrednotene po pošteni vrednosti (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 1).

4.7.2 Razlike glede na MSRP

Če obstaja kakršnokoli znamenje oslabitve, mora podjetje za sredstvo, za razliko od MSRP, kjer oceni nadomestljivo vrednost sredstva, ki predstavlja večjo izmed poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, in vrednosti v uporabi, oceniti samo njegovo pošteno vrednost, zmanjšano za stroške prodaje. V primeru, da je poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, manjša od knjigovodske vrednosti, se, po enakem principu kot v MSRP, knjigovodska vrednost sredstva zmanjša na njegovo pošteno vrednost, zmanjšano za stroške prodaje, in se ustrezno obračuna izguba zaradi oslabitve (Novak, 2007b, str. 14).

4.8 Davek od dobička in odloženi davki

4.8.1 Davek od dobička in odloženi davki v Standardu

Pristop, kjer se odloženi davki ne bi prepoznali v bilanci, temveč bi se jih izkazalo le v razkritjih, je bil zavržen. Odbor je skušal najti načine poenostavitve pripoznanja in merjenja odloženega davka, saj je bilo kar nekaj pripomb, da je njihovo ugotavljanje prezahtevno. Izpostavil je dva pristopa (IASB, 2008c, str. 1):

- 1. pristop: Odloženi davki naj se pripoznajo samo za tiste razlike med davčno in poslovno priznanimi prihodki in odhodki, za katere se pričakuje, da bodo v relativno kratkem času vplivale na denarni tok podjetja.
- 2. pristop: Pristop iz MSRP naj se poenostavi v področjih, ki so bolj kompleksna.

Odbor se je v zvezi z davkom od dohodkov odločil, da bo nadaljeval z izvajanjem pristopa odloženih davkov, ki temelji na začasnih razlikah, in sicer v obliki pristopa, ki je tudi uporabljen v prihajajoči spremembi MRS 12. Ne bo pa omenjen pristop čisto povzet, temveč se ga bo poenostavilo. Ohranil je zahteve, že podane v Osnutku in vsebovane tudi v obstoječem MRS 12, v zvezi z merjenjem odloženih davkov v primeru, ko državne pristojnosti naložijo različne davčne stopnje za razporejeni in nerazporejeni dobiček. Na tem področju ni sprejel sprememb, ki jih bo MSRP prinesla že omenjena sprememba MRS 12. Vse terjatve in obveznosti za odložene davke se bodo izkazovale kot dolgoročne. Prepovedano bo diskontiranje tekočih davkov ter terjatev in obveznosti za odložene davke. Terjatve za odložene davke bodo podjetja morala pripoznati tudi pri neporabljenih davčnih izgubah in pri tistih delih davka v dobrem, ki se prenašajo naprej v naslednja leta po kriterijih iz MRS 12 (IASB, 2008a, str. 1).

4.8.2 Razlike glede na MSRP

Veljavni MRS 12 – Davek od dobička temelji na metodi dolga na podlagi bilance stanja, ki se osredotoči na začasne razlike. Začasne razlike so opredeljene kot razlike med davčno vrednostjo posameznega sredstva ali dolga in njegovo knjigovodsko vrednostjo v bilanci stanja. Ker številna MSP običajno ne pripravljajo bilance stanja za davčne namene ter na splošno ne spremljajo davčne osnove številnih sredstev, so številni udeleženci debat na temo Standarda trdili, da ta pristop obračunavanja davka od dobička za MSP ni ustrezen, zato so zagovarjali uporabo metode odmerjenega odhodka za davek, kjer se davek izračuna z množenjem obdavčljivega dobička z ustrežno davčno stopnjo. Tu se odloženi davki ne pripoznajo. Po drugi strani pa so številni uporabniki računovodskih izkazov MSP izpostavili, da so odloženi davki praviloma obveznosti (dolgovi), ki lahko povzročijo velike denarne odtokove (izdatke) v bližnji prihodnosti in bi zato morali biti pripoznani. Odbor meni, da odloženi davki izpolnjujejo pogoje za pripoznavanje kot sredstva oziroma dolgovi ter da jih je možno zanesljivo meriti. Tako Standard za pripoznavanje odloženih davkov še vedno uporablja pristop začasnih razlik, ki pa so za razliko od MRS 12 v glavnem razložene kot posledica časovnosklajevalnih razlik, s katerimi imamo opravka, kadar

se prihodki ali odhodki upoštevajo pri ugotavljanju računovodskega dobička, ne pa tudi pri ugotavljanju obdavčljivega dobička, ali pa kadar se prihodki ali odhodki upoštevajo pri ugotavljanju obdavčljivega dobička, ne pa tudi pri ugotavljanju računovodskega dobička (Novak, 2007b, str. 16–17).

4.9 Ostale teme

Teme, kot so poročanje po odsekih, prikaz čistega dobička na delnico in medletno računovodsko poročanje, so v Standardu izločene, ker se ne pričakuje njihova pogosta uporaba pri MSP. Če podjetje želi predstaviti omenjene teme, mora pojasniti, kako je podatke pripravilo. Ni pa mu treba slediti MSRP (IASB, 2008d, str. 12).

Za boljšo predstavitev Standarda v nadaljevanju na kratko predstavljam ostale pomembnejše teme.

4.9.1 Računovodske usmeritve

Standard ne vsebuje vseh računovodskih usmeritev, ki so možne v MSRP, temveč le najenostavnejšo opcijo (IASB, 2009b, str. 9).

Menedžment podjetja lahko v primeru, ko Standard ne vsebuje razlage določene transakcije, dogodka ali stanja, uporabi svojo presojo, in sicer v skladu s podobnimi računovodskimi usmeritvami v Standardu in z upoštevanjem opredelitve, pripoznavanja in merjenja sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov ter temeljnih načel iz Standarda, in razvije svojo računovodsko usmeritev (IASB, 2007b, str. 57). Menedžment se lahko odloči, ni pa to od njega zahtevano, da ob zgornji presoji uporabi tudi MSRP. Izjemoma je tu posredno sklicevanje na MSRP dovoljeno, kljub temu da sicer neposrednih sklicevanj v Standardu na MSRP ni, razen ene izjeme pri finančnih instrumentih. Sklicevanja na naslednje vire: izjave drugih snovalcev Standarda, drugih računovodskih literatur ali sprejete gospodarske prakse niso dovoljena (IASB, 2008d, str. 14).

4.9.2 Zaloge

Na temo zalog ni bilo sprejetih nobenih poenostavitev. Dovoljeni sta metodi: FIFO (angl. *first-in, first-out*) in metoda tehtanih povprečnih cen. Zavrnen je predlog možnosti uporabe metode LIFO (angl. *last-in, first-out*) pri zalogah (IASB, 2008d, str. 15).

Zaloge so sprva ob nakupu vrednotene po nabavni vrednosti, pozneje pa se vrednotijo po nabavni vrednosti ali prodajni ceni, zmanjšani za stroške dokončanja in prodaje, in sicer po manjši izmed njiju, kar se razlikuje od MSRP, kjer se zaloge vrednotijo po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Novak meni, da vsebinske razlike med njima dejansko ni (Novak, 2007b, str. 15).

4.9.3 Najemi

Najeme se ločuje na poslovne in finančne najeme. Odbor ni sprejel predloga, da bi se vsi najemi računovodsko vodili kot poslovni najemi. Dodatna navodila so bila v Standard dodana, da bi podjetja lažje ločila med obema vrstama najema in razumela pojem »bistven del ekonomske življenjske dobe sredstva« (angl. *major part of the economic life of the asset*) (IASB, 2008d, str. 16).

Pri obračunavanju poslovnega najema je dovoljena tudi linearna metoda z upoštevanjem stroška inflacije. Zaradi stroška inflacije so pri tej metodi mesečni obroki nelinearni in se spreminjajo glede na inflacijo. Odbor je še dodal, da se bodo za strošek predvidene inflacije šteli spremembe v kupni moči na osnovi objavljenih statističnih rezultatov, in ne na oceni najemodajalčeve ocene inflacije za prihodnja obdobja (IASB, 2008b, str. 1).

Na področju začetnega pripoznavanja finančnih najemov Standard določa, da mora najemnik pripoznati finančne najeme v bilanci stanja kot sredstva in obveznosti v znesku, ki je na začetku najema enak pošteni vrednosti v najem vzetega sredstva oziroma po sedanji vrednosti najmanjše vsote najemnin, če je ta manjša (IASB, 2009c, str. 111).

4.9.4 Prihodki

Pri gradbenih pogodbah in storitvah Standard predvideva uporabo metode stopnje dokončanosti (angl. *percentage of completion method*). Gre za pogodbe, ki se ne zaključijo v enem računovodskem letu. Zaradi pripomb o nejasnosti metode so bili dodani primeri te metode (IASB, 2008d, str. 17).

4.9.5 Državne podpore

Državne podpore se pripozna po pošteni vrednosti, in sicer na naslednje načine (IASB, 2007b, str. 163):

- Državna podpora, ki ne zahteva izvršitev določenih zahtev v prihodnosti, se bo pripoznala preko poslovnega izida, kadar bodo pogoji v zvezi z dodelitvijo podpore izpolnjeni.
- Državna podpora, ki zahteva izvršitev določenih zahtev v prihodnosti, se bo pripoznala preko poslovnega izida, ko bodo zahteve izvršene.
- Državne podpore, ki bodo prejete, preden so izpolnjeni pogoji za pripoznanje v poslovnem izidu, se bodo izkazovale med obveznostmi.

4.9.6 Stroški izposojanja

Za vrednotenje stroškov izposojanja je dovoljen samo stroškovni model. Model kapitalizacije, ki je dovoljen v MSRP, ni možen (IASB, 2009a, str. 1).

4.9.7 Plačilo z delnicami

Računovodenje plačil na podlagi delnic vključuje: plačila z izdajo kapitalskih instrumentov, z gotovinskim plačilom ter posle, pri katerih obstaja možnost izbire med obema možnostma. Odbor se je v zvezi s plačilom na podlagi delnic odločil, da bodo morala MSP pripoznati strošek plačila na podlagi delnic v višini tržne cene, če je ta določljiva, oziroma v višini, določeni z metodo, ki jo kot najprimernejšo za oceno poštene vrednosti določi direktor. Samo razkritje plačila na podlagi delnic v razkritjih k računovodskim izkazom ni dovoljeno. Nujno je pripoznanje stroška v bilanci. Odbor je odločil, da bodo morala MSP vedno prikazati transakcijo plačila na podlagi delnic kot denarno poravnano plačilo na podlagi delnic. Le v primerih, ko ima podjetje že pretekle izkušnje z izdajo lastniških instrumentov ali pa ko poravnava v denarju nima komercialne vsebine, je dovoljeno, da podjetje prikaže transakcijo plačila na podlagi delnic kot s kapitalom poravnane plačilne transakcije z delnicami (IASB, 2008a, str. 1).

4.9.8 Zasluzki zaposlenih

Zasluzki zaposlenih so vsa nadomestila, ki jih podjetja zagotovijo zaposlenim, vključno z direktorji in menedžmentom, v zameno za njihovo opravljeno delo. Vključujejo: ugodnosti, povezane s plačili (plače, udeležba zaposlenih v dobičku, bonusi, dopust za dolgo službovanje, plačila zaposlenim v obliki delnic), odpravnine (odpravnine ob upokojitvi, odpravnine ob odpustitvi), pozaposlitvene zasluzke (pokojnine, nadomestila ob prenehanju, pozaposlitveno življenjsko zavarovanje, pozaposlitvena zdravniška oskrba) in ostale dolgoročne zasluzke (vsi ostali zasluzki, ki zapadejo po 12 mesecih) (PricewaterhouseCoopers, 2009, str. 23).

Glede planov pozaposlitvenih zasluzkov Odbor ni sprejel odločitve, da bi se pokojninske obveznosti vrednotile po sedanji vrednosti, prav tako ni podprl zahteve po kompleksnih kalkulacijah, ki jih podjetja ne bi mogla sama izvajati in bi zanje morala najemati zunanje strokovnjake. Sprejel je pristop enostavnejše kalkulacije. Se je pa odločil, da se bodo ohranile zahteve po pokojninskem načrtu, ki združuje oziroma ga ustanovi več različnih podjetij (angl. *multi-employer plan*), kakor so zapisane v Osnutku. Od podjetij ni zahtevano, da razdelijo donosnost sredstev na pričakovani donos in aktuarski dobiček ali izgubo. Dovoljena je uporaba dveh metod pripoznanja aktuarskih dobičkov in izgub: metoda takojšnjega pripoznanja v dobičku ali izgubi podjetja in metoda takojšnjega pripoznanja v drugem vseobsegajočem donosu (IASB, 2008a, str. 1–2).

4.9.9 Vplivi sprememb deviznih tečajev

Veljavna (funkcionalna) valuta podjetja je valuta primarnega ekonomskega okolja, v katerem podjetje deluje. MSP ni dovoljeno, da za funkcionalno valuto izberejo lokalno valuto, četudi bo zakon zahteval, da so računovodski izkazi izdelani v lokalni valuti. To je mišljeno v primeru, ko podjetje deluje večinoma mednarodno in je zato po definiciji iz Standarda valuta primarnega

ekonomskega okolja, v katerem podjetje deluje, drugačna od valute, kjer se podjetje nahaja (IASB, 2008c, str. 1).

4.9.10 Razkrivanje povezanih strank

Podjetja morajo razkriti razmerja s povezanimi podjetji, nadomestila menedžmentu ter posle med povezanimi osebami (IASB, 2007b, str. 212–215).

4.9.11 Specializirana področja dejavnosti

Standard obravnava naslednja specializirana področja dejavnosti: kmetijstvo, raziskovanje in ocenjevanje mineralnih virov ter zavarovalništvo (IASB, 2007b, str. 217–218). Bili so podani predlogi, da bi se v primeru kmetijstva uporabljalo vrednotenje le po modelu nabavne vrednosti, a temu ni bilo ugodeno, ker je računovodstvo tega področja že dovolj poenostavljeno (IASB, 2008c, str. 1).

Splošni MSRP obravnavajo tri omenjene industrije v ločenih standardih. Standard kmetijstvu ne namenja celotne teme, ampak ga uvršča med specializirana področja dejavnosti. MRS 41 – Kmetijstvo določa, da je biološko sredstvo treba ob začetnem pripoznanju in ob vsakem dnevu bilance stanja izmeriti po pošteni vrednosti, zmanjšani za ocenjene stroške v trenutku prodaje, pri čemer se spremembe poštene vrednosti obračunavajo v poslovnem izidu, razen v primeru, ko poštene vrednosti ni mogoče zanesljivo izmeriti. Nasprotno pa Standard določa, da mora podjetje omenjeno merjenje po pošteni vrednosti prek poslovnega izida uporabiti samo takrat, ko je poštena vrednost hitro (angl. *readily*) določljiva, brez pretiranih (angl. *undue*) stroškov in naporov. Drugače pa podjetje meri takšna sredstva po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrani amortizacijski popravek vrednosti in morebitne nabrane izgube zaradi oslabitve, s čimer se priznavajo meritveni problemi pri merjenju po pošteni vrednosti v primeru nedelujočih trgov ter ravnovesje med stroški in koristmi (Novak, 2007b, str. 15).

4.9.12 Razkritja

Glede razkritij k računovodskim izkazom je Odbor prejel veliko predlogov, ki so se skoraj vsi nanašali na željo po poenostavitvi razkritij. Bilo pa je tudi nekaj predlogov dodatnih razkritij. Odbor je predloge poenostavitve proučil in določenim tudi ugodil, zato se je obseg razkritij zmanjšal (IASB, 2008c, str. 1).

4.9.13 Ustavljeno poslovanje

Ustavljeno poslovanje je element podjetja, ki je odtujen ali namenjen prodaji, in predstavlja podružnico, ki je bila kupljena z namenom nadaljnje prodaje, ali pa ločeno poslovno dejavnost, geografsko ločeno operacijo ali njen del (IASB, 2007b, str. 219). Odbor je sprejel sklep, da se klasifikacija, »namenjena prodaji«, ki se uporablja za nefinančna sredstva, skupine sredstev in

obveznosti, opusti. Na primer sredstev, namenjenih prodaji, ki jih MSRP poznajo, Standard ne pozna. Namesto tega se bo odločitev za prodajo sredstev vključila med indikatorje za oslabitev sredstev (IASB, 2008c, str. 1). V zvezi z operacijami, ki jih podjetje namerava opustiti (npr. dejavnost) je Odbor odločil, da bodo morala MSP ločiti zneske, ki se nanašajo na opuščeno operacijo v izkazu vseobsegajočega donosa za tekoče in primerjalna pretekla obdobja, razen če je to neizvedljivo (IASB, 2008c, str. 1).

4.9.14 Prehod na Standard

Podjetja morajo na dan prehoda na Standard v svoji otvoritveni bilanci pripoznati vsa sredstva in obveznosti, ki jih pripozna Standard, prerazporediti sredstva in obveznosti tako, kot to zahteva Standard, in ob tem upoštevati metode merjenja in pripoznanja, ki so dovoljene v Standardu. Ne smejo pripoznati sredstev in obveznosti, katerih razkrivanje Standard ne dopušča. Računovodske usmeritve, ki jih podjetja pri izdelavi otvoritvene bilance upoštevajo v skladu s Standardom, se lahko bistveno razlikujejo od tistih iz predhodnih poslovnih obdobj. Če bo do teh razlik prišlo, bo podjetje moralo prikazati nastale razlike v zadržanih dobičkih ali, če je to primerno, v kakšni drugi kategoriji v kapitalu (IASB, 2007b, str. 224). MSP morajo razkriti, kako je prehod na Standard vplival na izkazani finančni položaj, poslovno uspešnost in denarne tokove (IASB, 2007b, str. 226). Tudi MSP imajo pri prvem prehodu na Standard dovoljene vse neobvezne izjeme, ki so sicer dovoljene pri MSRP. MSP te izjeme lahko uporabijo le enkrat, npr. če bi podjetje prenehalo uporabljati Standard, potem pa bi ga čez nekaj let zakonsko moralo zopet uporabljati (IASB, 2008c, str. 1).

Prvi pregled in ocena problemov, ki se bodo pojavili ob uporabi Standarda, bo potekala po tem, ko bodo dostopni dvoletni računovodski izkazi, izdelani v skladu s Standardom, širokega kroga podjetij (IASB, 2008d, str. 13).

4.9.15 Princip »prevelik strošek ali napor«

Princip »prevelik strošek ali napor« (angl. *undue cost or effort*) ni dodan v Standard kot možnost, ki se jo lahko izbere, ko Standard zahteva prenovljeni prikaz za pretekla obdobja. Uporaba pojma izvzetje zaradi »neizvedljivosti« (angl. *impracticability*) zadostuje, zato pojem »prevelik strošek ali napor« za te primere ni dodan (IASB, 2008d, str. 12). Zahteva je za podjetje neizvedljiva šele po tem, ko je podjetje uporabilo ves svoj trud, da bi jo izvedlo, pa mu izvedba kljub temu ni uspela. Za lažje razumevanje navajam primer, ko mora podjetje ob spremembi računovodske usmeritve preračunati učinke te spremembe in izvesti prenovljeni prikaz. Podjetju tega ni potrebno storiti, če je zanj to neizvedljivo. Sklicevanje na princip, da v primeru prevelikega stroška ali napora tega podjetja niso zavezana narediti, ni dovoljeno (IASB, 2008e, str. 16).

5 SPREMEMBE ZA MSP PO UVAJANJU STANDARDA V SLOVENIJI

5.1 Razvoj računovodskih standardov v Sloveniji in njihovo usklajevanje z MSRP

Slovenski računovodski standardi so obvezna pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje SIR. Prvi SRS v Sloveniji so bili sprejeti leta 1993 z veljavnostjo 1. januarja 1994. Prvotno je bilo sprejetih 32 SRS. Tem so postopno sledili novi, tako da jih je bilo v letu 2001 v uporabi 38. Pri zasnovi SRS se je domača računovodska stroka opirala na Kodeks računovodskih načel, ki je bil prvič sestavljen že leta 1972, njegovo zadnjo različico pa je sprejel SIR leta 1995. Pri iskanju podrobnejših rešitev, katerih opisi naj bi bili vključeni v domače računovodske standarde, pa so se kot obvezni okvir vedno pojavljali MRS oziroma MSRP, kakor tudi direktive oziroma smernice EU za področje računovodstva. Prvi SRS iz leta 1993 so izhajali iz uporabe podlage za merjenje postavk v računovodskih izkazih po nabavni vrednosti. Na tej podlagi se je po pridobitvi sredstev in dolgov dopuščalo le ohranjanje njihove realne vrednosti, kar je bilo doseženo z uporabo postopkov revalorizacije, ni pa bilo dovoljeno sredstev krepiti in prevrednotiti na pošteno vrednost, saj je bila tudi poudarjena uporaba predpostavke previdnosti. Zaradi razvoja MRS je SIR leta 2001 sprejel prenovljene SRS (v nadaljevanju SRS 2002), ki so začeli veljati s 1. januarjem 2002 in so veljali do konca leta 2005. Izhajali so iz sodobnega načina vrednotenja postavk v računovodskih izkazih, ki naj bi poročal in poudarjal predvsem resnično in pošteno sliko stanja sredstev in obveznosti do njihovih virov ter resnične in poštene poslovne in finančne izide podjetja. SRS 2002 so temeljili na večjem upoštevanju načela poštene vrednosti, predvsem glede izkazovanja sredstev in dolgov, istočasno pa so zadržali upoštevanje predpostavke previdnosti pri sestavljanju in ugotavljanju poslovnega izida, saj je to temeljilo na pripoznavanju uresničenih prihodkov in odhodkov, ugotovljenih z upoštevanjem predpostavke nastanka poslovnega dogodka. SRS so sledili teoretični zasnovi takratnih MRS in z njimi niso bili v nasprotju. Ker se je od leta 2001 obseg razlik med SRS 2002 in MRS ves čas povečeval, je bila nujna prenova SRS 2002 (Novak, 2008, str. 22–23).

Vstop Slovenije v EU (1. 5. 2004) je pomembno zaznamoval tudi računovodenje v Sloveniji. Kot polnopravna članica EU je morala prevzeti njen pravni red ter uredbe in odločbe uporabljati neposredno, vsebino smernic pa vgraditi v domačo zakonodajo, tako da ta ni bila v nasprotju s smernicami EU. Slovenija je bila na vstop v EU dobro pripravljena, saj je zahteve računovodskih smernic že vgradila v svojo takratno zakonodajo, SRS 2002 in Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD). Vendar pa je EU zaradi procesov globalizacije in propada podjetij Enron in Parmalat ter drugih škandalov, povezanih z računovodskim poročanjem, sprejela vrsto novih ukrepov in predpisov, ki se nanašajo na računovodsko poročanje, zakonsko revidiranje, upravljanje in trgovanje vrednostnih papirjev, zato je morala ta dejstva upoštevati tudi Slovenija s sprejemom nove zakonodaje. Tako so s 1. 1. 2006 v veljavi novi, prenovljeni SRS (v nadaljevanju SRS 2006) in spremenjen ZGD, kjer se je dosledno uveljavilo načelo poštene vrednosti kot temelj za vrednotenje v računovodskih izkazih (Odar, 2005a, str. 65).

Uredba ES št. 1606/2002 evropskega parlamenta in sveta z dne 19. 7. 2002 je uvedla obvezno uporabo mednarodnih računovodskih standardov za družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na organiziranih trgih držav članic in ki sestavljajo konsolidirane računovodske izkaze, že za poslovno leto 2005. Tudi Slovenija je zato spremenila takrat veljavni ZGD z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (2004) in s tem zavezala družbe, katerih vrednostni papirji so uvrščeni na katerega od organiziranih trgov vrednostnih papirjev v državah članicah EU in so zavezane h konsolidaciji, da sestavijo konsolidirano letno poročilo že za leto 2005 v skladu z MSRP. Poleg zgoraj omenjenih družb pa morajo v skladu z MSRP izdelovati računovodske izkaze od 1. 1. 2006 dalje tudi vse banke, od 1. 1. 2007 dalje zavarovalnice in od 1. 1. 2006 dalje posamične računovodske izkaze tudi vse družbe, če tako zanje odloči skupščina družbe, vendar najmanj za obdobje 5 let.

Slovenska računovodska stroka je bila v Evropi ena izmed prvih, ki se je odločila za prenovo in posodobitev SRS ter za njihovo nadgradnjo s sodobnimi dosežki računovodske stroke (Odar, 2005b, str. 145). Teoretična izhodišča in osnove ter podlage, na katerih so sestavljeni SRS, morajo biti enaki osnovam v MSRP oziroma ne smejo biti v nasprotju z njimi (Odar, 2005b, str. 148).

SRS naša stroka usklajuje z MSRP. Zadnja sprememba SRS 2006 z dne 1. 1. 2010 je posledica sprememb MSRP. Vanje je vnesla tudi pojem izkaz vseobsegajočega donosa, zaradi katerega ni mogoče več skrivati izgub v kapitalskih rezervah, ampak te postanejo vidne.

5.2 Primerjava Standarda in SRS 2006

SRS 2006 so v ključnih rešitvah prilagojeni MSRP, kot so veljali za sestavitev letnega poročila 2005. Še vedno pa med obojimi standardi obstajajo razlike.

V tem poglavju bom navedla razlike, ki sem jih opazila pri primerjavi Standarda in SRS 2006.

SRS 2006 obravnavajo računovodenje kot celoto za notranje in zunanje potrebe podjetij. Za razliko od SRS 2006 je Standard namenjen računovodskemu spremljanju poslovanja in poročanju o njem zunanjim uporabnikom računovodskih izkazov, še posebej vlagateljem, lastnikom, posojilodajalcem, državi, zaposlenim ter poslovnim partnerjem.

SRS 2006 se nanašajo predvsem na gospodarske družbe, lahko pa jih uporabljajo tudi druga podjetja, zavodi ter celo državne organizacije, če to posebej določajo ustrezni državni predpisi. Standard je namenjen predvsem pridobitnim organizacijam, vendar ga lahko, tako kot SRS 2006, uporabljajo tudi nepridobitne, če je zanje primeren.

Standard je sestavljen iz 35 tem, ki so razvidne iz Tabele 3. Vsaka tema pokriva zaokroženo področje računovodskega poročanja. Teme so oblikovane tako, da so prilagojene zunanjemu

poročanju. Slovenske računovodske standarde (2005) sestavlja 40 standardov, ki so oblikovani tako, da obravnavajo vse možne gospodarske kategorije, ki v praksi lahko nastanejo.

Tabela 3: Seznam vseh tem Standarda

Uvod	18. tema: Neopredmetena sredstva razen dobrega imena
1. tema: Mala in srednja podjetja	19. tema: Poslovne združitve in dobro ime
2. tema: Koncepti in temeljna načela	20. tema: Najemi
3. tema: Predstavljanje računovodskih izkazov	21. tema: Rezervacije in pogojne postavke
4. tema: Bilanca stanja	22. tema: Obveznosti in lastniški kapital
5. tema: Izkaz poslovnega izida	23. tema: Prihodki
6. tema: Izkaz sprememb kapitala in Izkaz vseobsegajočega donosa in zadržanih dobičkov	24. tema: Državne podpore
7. tema: Izkaz denarnih tokov	25. tema: Stroški izposojanja
8. tema: Pojasnila k računovodskim izkazom	26. tema: Plačilo na podlagi delnic
9. tema: Konsolidirani in ločeni računovodski izkazi	27. tema: Slabitev nefinančnih sredstev
10. tema: Računovodske usmeritve, ocene in napake	28. tema: Zasluzki zaposlenih
11. tema: Osnovni finančni instrumenti	29. tema: Davek iz dobička
12. tema: Dodatna področja finančnih instrumentov	30. tema: Preračun tujih valut
13. tema: Zaloge	31. tema: Hiperinflacija
14. tema: Naložbe v pridružena podjetja	32. tema: Dogodki po koncu poročevalskega obdobja
15. tema: Naložbe v skupne podvige	33. tema: Razkrivanje povezanih strank
16. tema: Naložbene nepremičnine	34. tema: Posebne dejavnosti
17. tema: Opredmetena osnovna sredstva	35. tema: Prehod na Standard

Vir: Prirejeno po IASB, 2009b, str. 3–4.

SRS 2006 obravnavajo določene računovodske kategorije, ki jih Standard ne obravnava. To so SRS 16 – Stroški po vrstah, mestih in nosilcih, SRS 20 – Računovodsko predračunavanje in računovodski predračuni, SRS 21 – Knjigovodske listine, SRS 22 – Poslovne knjige, SRS 23 – Računovodsko obračunavanje in računovodski obračuni, SRS 28 – Računovodsko nadziranje in nadziranje računovodenja, SRS 29 – Računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje), SRS 30 – Računovodsko informiranje, česar pa Standard ne pozna.

Standard obravnava določene teme, ki v SRS 2006 niso obravnavane ali pa so zgolj omenjene v sklopu kakšnega standarda. Standard obravnava v ločenih temah koncepte in temeljna načela, predstavljanje računovodskih izkazov, pojasnila k računovodskim izkazom, konsolidirane in ločene računovodske izkaze, računovodske usmeritve, ocene in napake (SRS jih omenjajo v Uvodu), naložbe v pridružena podjetja, naložbe v skupne podvige (SRS jih omenjajo v Uvodu), poslovne združitve (SRS jih omenjajo v Uvodu) in dobro ime, najeme, državne podpore, stroške izposojanja, plačila na podlagi delnic, slabitev nefinančnih sredstev, zasluzke zaposlenih, davek iz dobička, hiperinflacijo, preračune tujih valut, razkrivanje povezanih strank ter posebne dejavnosti. SRS 2006 pa ta tematska področja omenijo le znotraj drugih standardov. Državne podpore so zgolj pojasnjene v 45. členu SRS 10 – Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev in se obravnavajo kot dolgoročno odloženi prihodki, namenjeni za pokrivanje

stroškov amortizacije osnovnih sredstev in določenih stroškov. Za stroške izposojanja, ki jih Standard ločeno obravnava v 25. tematskem sklopu, SRS 2006 nima posebnega standarda. Vsebinsko je ta tematika opredeljena v SRS 1 – Opredmetena osnovna sredstva in SRS 4 – Zaloge. SRS 2006 se v primerjavi s Standardom in MRS 23 – Stroški izposojanja ne razlikujejo. Po SRS 1 nabavno vrednost v podjetju zgrajenega opredmetenega osnovnega sredstva lahko tvorijo stroški izposojanja za njegovo zgraditev ali izdelavo in usposobitev za uporabo. SRS 4 določa, da je v vrednost zalog mogoče všteti stroške izposojanja, s katerimi se financirajo zaloge. Standard v temi 31 obravnava računovodsko poročanje v hiperinflacijskih gospodarstvih, kar pa SRS ne pokrivajo, temveč v Uvodu v SRS samo nakazujejo, kakšne so značilnosti hiperinflacije. Za primerljivost manjših podjetij v mednarodnem prostoru je pomembno poglavje 30 – Preračun tujih valut, kar SRS rešujejo v posameznih členih standardov.

V 29. temi Standarda je posebej obravnavan davek iz dobička, medtem ko v SRS 2006 teh računovodskih usmeritev ni izpostavljenih, saj so vključene v ZGD – 1. Ravno tako se tudi glede razkritij o povezanih osebah SRS 2006 opira na določila v ZGD – 1.

SRS 2006 podrobneje obravnavajo več različnih posebnih vrst organizacij kot Standard, saj zajemajo računovodske rešitve v društvih in invalidskih organizacijah (SRS 33), zadrugah (SRS 34), gospodarskih javnih službah (SRS 35), nepridobitnih organizacijah (SRS 36), podjetjih v stečaju ali likvidaciji (SRS 37), vzajemnih skladih (SRS 38) in pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih (SRS 39), česar pa Standard ne obravnava.

Vsak standard v SRS 2006 je sestavljen iz več poglavij. V uvodnem poglavju (A) sta pojasnjena namen in področje SRS, teoretska podlaga zanj pa tudi povezava z drugimi SRS ter z MSRP in direktivami EU. Poglavje B obsega glavni vsebinski del standarda. Posebej so predstavljene tako določbe o potrebnih razkritjih v računovodskih izkazih za zunanje uporabnike kakor tudi zahteve pri zunanjem poročanju, ki morajo biti nujno izpolnjene, njihove preostale določbe pa se obravnavajo kot strokovni napotki za notranje poročanje. Poglavje C vsebuje opredelitve nekaterih pojmov oziroma razlage izrazov, uporabljenih v standardu, da bi bil ta bolj razumljiv. Poglavje Č vsebuje potrebna pojasnila standarda, poglavje D pa datuma sprejetja standarda in začetka njegove uporabe. Standard nima tako vnaprej začrtanih delov poglavij.

Standard vsebuje tudi Podlage za zaključke z izhodišči Odbora pri procesu sprejemanja standardov, ki so del Standarda, podane pa so v samostojni brošuri. Takšnih sestavin SRS 2006 ne vsebujejo.

SRS 2006 pristopajo k računovodskim izkazom s pozicije ločenih izkazov, ki so v Sloveniji obvezni zaradi zahtev ZGD. Skupinski izkazi so v Sloveniji obvezni samo, če so izpolnjene določene zahteve iz ZGD oziroma SRS 2006 (Novak, 2007b, str. 12). Standard pa pristopa k računovodskim izkazom s pozicije konsolidiranih, torej skupinskih izkazov. Skupinski izkazi so zmeraj obvezni in jih ni potrebno sestaviti samo, če so izpolnjeni določeni pogoji, medtem ko so posamični izkazi dovoljeni.

Po SRS 2006 mora podjetje na vsak datum poročanja oceniti, ali obstajajo znamenja oslabitve sredstva. Standard pa v tem delu zahteva, da se ocena preostale vrednosti, preostale življenjske dobe in primernosti metode amortiziranja zahteva takrat, ko obstajajo indikatorji tovrstnih sprememb. V Standardu so indikatorji tovrstnih sprememb zapisani.

Standard v določenih poglavjih vsebuje tudi prikaz praktičnih primerov, česar v SRS 2006 ne zasledim. Kot primer lahko navedem primere rezervacij in pogojnih obveznosti v 21. temi, primere prihodkov v 23. temi, primere metode odstotkov pri gradbenih pogodbah v 23. temi.

Standard dovoljuje oslabitev zalog, SRS 2006 pa ne (Novak, 2007b, str. 15).

SRS 2006 velikokrat uporabljajo pojem poštena vrednost, Standard pa se je temu izrazu poskusil izogniti, zato je posledično večinoma zahtevano vrednotenje postavk po nabavni vrednosti. Izjemoma se v Standardu poštena vrednost še vedno zahteva v primeru naložbenih nepremičnin in bioloških sredstev, kadar so take informacije takoj na voljo, in pri določenih kategorijah finančnih instrumentov.

Novak (2008, str. 23) pravi, da se moramo zavedati, da so SRS širši kot MSRP in zraven pravil za računovodsko poročanje predpisujejo tudi strokovna pravila za računovodenje v najširšem pomenu besede, zato so se tudi v SRS 2006 obdržale nekatere rešitve, ki so plod domačega znanja in dosežkov, kar se nam zdi z vidika samostojnosti in neodvisnosti slovenske računovodske stroke pomembno.

MSP, ki bodo uporabljala Standard, bodo morala izdelati tudi izkaz vseobsegajočega donosa. Po SRS 2006 podjetja, ki niso zavezana reviziji, sestavljajo le izkaz poslovnega izida, ni pa jim treba sestavljati izkaza (celotnega) vseobsegajočega donosa oziroma drugega vseobsegajočega donosa.

MSP, ki bodo uporabljala Standard, bodo morala izdelati izkaz denarnih tokov. MSP bodo za ta namen lahko uporabila eno izmed dveh dovoljenih metod: direktno ali indirektno metodo. V Sloveniji majhna podjetja niso zavezana k predložitvi izkaza denarnih tokov.

Če daje najemodajalec nepremičnine, ki jih ima v poslovnem najemu, naprej v najem, bo lahko po Standardu obravnaval te nepremičnine tudi kot naložbene nepremičnine, če bi tudi sicer te nepremičnine ustrezale definiciji naložbenih nepremičnin in najemodajalec zanje in za vse svoje ostale naložbene nepremičnine uporablja vrednotenje po modelu poštene vrednosti. V SRS 2006 to ni mogoče.

V primeru sprejema računovodske usmeritve, da se pri naložbenih nepremičninah in osnovnih sredstvih, kamor bi sicer ta nepremičnina spadala, če ne bi bila naložbena, uporablja model nabavne vrednosti, delitve nepremičnine na del, ki je osnovno sredstvo, in naložbeni del, ne bo potrebno izvesti. V vseh ostalih primerih pa bo zahtevano ločevanje. SRS 2006 zahtevajo

ločevanje vedno. V praksi je to težko izvedljivo, zato menim, da je poenostavitev, ki jo prinaša Standard, dobrodošla.

Pri obračunavanju poslovnega najema bo v Standardu dovoljena tudi linearna metoda z upoštevanjem stroška inflacije. Zaradi stroška inflacije bodo pri tej metodi mesečni obroki nelinearni in se bodo spreminjali glede na inflacijo. SRS 2006 tega ne omogočajo.

V Standardu ne najdemo več finančnih naložb v posesti do zapadlosti v plačilo in za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev. Obe kategoriji SRS 2006 vsebujejo.

Ob začetnem pripoznanju in kasneje je za vrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev dovoljena le nabavna metoda, za razliko od SRS, ki dovoljujejo tudi metodo prevrednotenja.

Dobro ime in neopredmeteno sredstvo z nedoločeno dobo koristnosti se po SRS 2006 ne amortizirata, ampak se prevrednotujeta zaradi oslabitve. V Standardu pa se bodo dobro ime in ostala neopredmetena sredstva z nedoločljivo življenjsko dobo, zaradi razmerja stroškov in koristi, obravnavala kot sredstva z določljivo življenjsko dobo. Zato se bodo tudi amortizirala v času njihove ocenjene življenjske dobe z maksimalno amortizacijsko dobo 10 let. Ta sredstva bodo morala biti tudi oslabljena, če bodo obstajali indikatorji za to.

Spremembe SRS 2006 se sprejemajo v paketu, medtem ko se bodo spremembe v Standardu uvajale po potrebi na 3 leta.

5.3 Diskusija o prihodnosti SRS

Novak (2008, str. 21–40) se v svojem članku sprašuje, ali se čas Slovenskih računovodskih standardov izteka. Njegov končni sklep je, da je trenutno še preveč nedokončanih in nedorečenih stvari, zato dokončnega odgovora ne more podati.

Osebno menim, da se čas SRS kot osrednjih računovodskih standardov, ki veljajo za večino slovenskih podjetij, izteka, saj v sprejetju Standarda v Sloveniji vidim več prednosti kot slabosti. V nadaljevanju navajam razloge za moje mnenje, torej prednosti slovenskih podjetij pri prevzemu Standarda.

Moj prvi razlog za tako mnenje je dejstvo, da je nedvomna prednost za državo, da na nekem področju, npr. področju računovodskih standardov, sprejme mednarodne standarde, kot pa da oblikuje svoje standarde. Na vseh področjih imajo mednarodni standardi v primerjavi z nacionalnimi standardi večjo moč in veljavo. Država, ki želi biti mednarodno uspešna in želi mednarodno uspešnost tudi svojemu gospodarstvu, bo po mojem mnenju poskrbela, da bodo v njej veljali mednarodni računovodski standardi. Izrednega pomena je, kot pravi Horvatova (2007, str. 97), da bi sprejetje Standarda investitorjem in drugim interesnim skupinam pravič

omogočilo primerjavo finančnega položaja in uspešnosti na podlagi računovodskih izkazov prek mednarodnih meja. V slednjem ne vidim nič slabega, temveč le dobro za gospodarstvo. Mednarodna primerljivost računovodskih izkazov po besedah Debeljaka (2005, str. 139) pomeni boljši dostop do mednarodnih finančnih trgov, večje stopnje zaupanja investitorjev, nižje stroške financiranja, učinkovitejše priprave računovodskih izkazov ter bolj kakovostnih računovodskih informacij za potrebe zunanjega poročanja.

Drugi razlog je dejstvo, da uvedba Standarda za slovenske računovodje po mojem mnenju ne bo predstavljala zelo velikega preskoka, ki ga ne bi zmogli. SRS nas že leta vodijo v usklajevanje z MSRP, zato menim, da je slovenska računovodska stroka že sedaj pripravljena na prehod na Standard ravno zaradi sprememb SRS 2002 in SRS 2006. Moram priznati, da mi je ob branju tuje literature, ki je večinoma v angleščini, zelo pomagalo, da mi je večina pojmov, ki se jih uporablja v Standardu, znanih, saj so bili uvedeni s SRS 2006. Če temu ne bi bilo tako, bi uvedba Standarda predstavljala ogromen preskok v računovodenju naenkrat, kar bi po mojem mnenju bilo prehudo. V situaciji, v kakršni smo danes, vse kaže na to, da za nas ne bo občutnih sprememb ter da bodo nejasne zadeve iz SRS v Standardu bolj poenostavljeno zapisane (npr. poštena, tržna vrednost). Zato s te perspektive ne vidim razloga, zakaj ne bi tudi Slovenija sprejela Standarda in opustila SRS. Kot računovodji malega podjetja mi je popolnoma vseeno, ali sledim SRS ali Standardu. Kakršen zakon bo sprejet, tistega bom kot računovodja morala sprejeti. Osebnostno ne zagovarjam možnosti izbire med uporabo SRS in Standarda, ampak obvezno uporabo Standarda. Možnost izbire bi povzročila, da bi ena podjetja, npr. tista, ki poslujejo s tujino, sprejela Standard, druga pa ne, kar bi privedlo do zmede v razumevanju različnih računovodskih izkazov. Dejstvo je, da je uporaba Standarda, dolgoročno gledano, perspektivnejša in po mojem mnenju edina prava pot.

Zakaj bi Slovenija namenjala denar za razvoj nacionalnih standardov, če pa lahko stroškovno učinkoviteje prevzame mednarodne standarde, MSRP in Standard, in ji to prinese še večjo mednarodno kredibilnost.

Četrty razlog vidim v tem, da pravila o zapisovanju poslovnih dogodkov v poslovne računovodske izkaze, niso področje, ki bi bilo izrednega državnega pomena in s katerim bi država izgubila nadzor nad čemerkoli, če njihovo oblikovanje prepusti mednarodni instituciji. Čisto drugače je z računovodskimi izkazi za davčne namene, ki pa bodo še vedno v celoti v pristojnosti Slovenije.

Kot mnoge države je tudi Slovenija uskladila svoje nacionalne standarde z MSRP in s tem posledično posredno povzročila uporabo MSRP tudi pri MSP. Tako smo v SRS 2006 na več področjih, npr. osnovna sredstva, finančne naložbe ... dobili možnosti izbire med metodami, ki so bile povzete iz MSRP, kar je povečalo težave pri primerljivosti računovodskih poročil že znotraj Slovenije. Glede na trenutno vsebino Standarda kaže, da bo Standard zmanjšal število možnih izbir metod na več področjih. Za povečanje primerljivosti računovodskih izkazov bo dobrodošlo, če bomo Standard sprejeli.

Dejstvo, da Slovenija nima standardov, ki bi bili prilagojeni potrebam MSP, je po svoje tudi prednost, saj bodo države, ki tovrstne standarde že imajo, ponovno soočene s kompleksnim postopkom prilagajanja Standardu. Obstaja tudi večja verjetnost, da bo kakšno področje v Standardu rešeno kompleksneje, kot pa je v nacionalnem standardu. SRS pa pokrivajo vse velikosti podjetij v Sloveniji, zato je ta verjetnost manjša.

MSP, ki trenutno želijo uporabljati mednarodno uveljavljene standarde, morajo uporabljati MSRP, ki so obsežni, zahtevni in kot taki predstavljajo povečanje stroškov in bremen računovodskega poročanja. Sprejetje Standarda bi takšnim podjetjem pomenilo veliko olajšanje.

Osmi razlog je dejstvo, da bi prevzem Standarda MSP olajšal sklenitve mednarodnih partnerstev, pogodb o sodelovanju s podjetji v tujini, sklenitve prevzemov podjetij izven nacionalnih meja, saj so računovodski dokumenti ključni za ocenjevanje potencialnih partnerstev, pogodb o sodelovanju, za vrednotenje prevzemov in pogajanja o nakupni ceni. Ocenjevanje poslovanja možnih partnerjev postaja vedno bolj pomembno in soglasje dveh zainteresiranih strani je bolj verjetno, če imata obe primerljive računovodske izkaze, to je izkazane na enakih mednarodnih računovodskih podlagah. Če računovodske informacije temeljijo na nacionalnih predpisih določene države, je za razumevanje različnih računovodskih okvirjev ter za doseganje jasnih ocenitev poslovanja sodelujočih partnerjev potrebno veliko več vloženga časa in finančnih virov.

Poleg navedenih argumentov za uvedbo Standarda se mi porajajo številna odprta vprašanja, nedorečenosti in pomisleki, ki jih navajam v nadaljevanju.

Ali uvesti Standard v Sloveniji ali ne, po mojem mnenju sploh ni več vprašanje. Ključno vprašanje se mi zdi določitev, za koga bo Standard veljal. Če bo Slovenija sprejela Standard, bo morala sama določiti, katera podjetja ga bodo morala uporabljati. Predpostavljam, da samostojni podjetniki, ki imajo v sedanjih SRS dovoljeno poenostavitev in zaloge proizvodov ter nedokončane proizvodnje lahko vrednotijo le po izbranih vrstah stroškov, vendar najmanj po neposrednih stroških materiala in neposrednih stroških storitev (SRS, 2005, odst. 39.34.), nad Standardom ne bodo navdušeni, ker te poenostavitve v njem ni. Menim, da za tako majhna podjetja, kot so samostojni podjetniki, ki uporabljajo zgoraj omenjeno poenostavitev, Standard ne bo mogel veljati, ker bo zanje prezahteven. To pa posledično pomeni, da bomo zanje v Sloveniji morali imeti še enostavnejša pravila. Enak primer so MSP, ki potrebujejo računovodske rešitve za specifična področja računovodenja. Osebnost bi za ta podjetja izdala le dodatek na državni ravni, v katerem bi bile navedene vsebine, ki bodo za ta podjetja rešene enostavneje in drugače od načina, podanega v Standardu. Na ta način bi se izognili tretjim Standardom, ki bi jih slovenski računovodja poleg MSRP in Standarda moral poznati.

Na osnovi prebranega gradiva menim, da je Odboru uspelo doseči kvaliteto, mednarodno primerljivost in zanesljivost računovodskih izkazov, kar je tudi prvotni namen Standarda. Obstajajo mnenja razpravljavcev, da je primerljivost izkazov po Standardu še vedno nepopolna

zaradi neobstoja enotnega formata bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Moja ocena je, da bo Standard nedvomno izboljšal mednarodno primerljivost in zanesljivost računovodskih izkazov ob hkratni ohranitvi stroškov na sedanjem nivoju. Razkritja k računovodskim izkazom se bodo povečala glede na razkritja v SRS, vendar je to dokument, ki se izdeluje le enkrat letno, zato ne more biti tako časovno in stroškovno obsežen. Prvo leto uvajanja novih standardov je vedno najtežje, kasneje pa smo računovodje že kmalu priučeni, postanemo hitrejši in s tem cenovno učinkovitejši. Pri prehodu na Standard bodo MSP morala računati tudi na nekaj dodatne finančne obremenitve, namenjene sredstvom za izobraževanje zaposlenih.

Ali vstopiti med uporabnike Standarda med prvimi ali pa malo počakati, da bomo lahko gradili na izkušnjah drugih? Če sprejmemo Standard, sprememb v računovodenju ne bo zelo veliko. Zato menim, da zgodnji vstop med uporabnike Standarda s tega vidika ne bi bil slab. Res pa je, da je nedvomno treba počakati še na zaključek izdelave vseh izobraževalnih gradiv. Takojšnjemu sprejemu Standarda zato nasprotujem.

Standard naj bi po napovedih Odbora posodabljali vsake 3 leta, kar bi slovenskim podjetjem lahko povzročalo težave pri spremljanju vseh sprememb.

Če se bo Slovenija odločila sprejeti Standard, menim, da bo zelo pomembno, da bo slovenska računovodska stroka dovolj zgodaj pripravila izobraževalno literaturo za prehod na Standard. Tako se bomo lahko ob prehodu izognili marsikateremu problemu.

Strinjam se z Tyrrallom in Myddeltonom (2006, str. 30–31), ki ugotavljata, da bo razširitev mednarodnih standardov po svetu predstavljala grožnjo, da bodo pisci nacionalnih računovodskih standardov ostali brez dela. To predstavlja grožnjo tudi slovenskim piscem nacionalnih standardov.

Odločitve, katera podjetja bodo v določeni državi smela ali morala uporabljati novi Standard, bodo sprejemali ustrezni nacionalni organi, v Sloveniji torej parlament. Lahko pričakujemo, da bo Slovenija sledila zgledu ostalih članic EU, čeprav ni izključena možnost, da bi se odločitev o tem sprejela celo na ravni EU in z izdajo ustrezne uredbe v stilu Uredbe o uporabi mednarodnih računovodskih standardov iz leta 2002, s čimer bi uporaba Standarda ob enakem času in enakem obsegu veljala za vse države EU. V tem primeru bi se verjetno postavilo vprašanje smiselnosti nadaljnjega obstoja SRS, ki so prilagojeni za uporabo v slovenskih podjetjih, med katerimi prevladujejo MSP. Na to temo lahko pričakujemo še burno strokovno razpravo (Novak, 2007b, str. 18).

SKLEP

V zadnjih letih je na področju računovodskih standardov opaziti trend harmonizacije računovodskega poročanja, kot posledica vse večje globalizacije gospodarstva in čezmejnega poslovanja. Države so sprejele MSRP za ožji ali širši spekter svojih podjetij, ali pa so svoje nacionalne standarde spremenile, in sicer v smeri prilagoditev MSRP. Slednje se je zgodilo tudi v Sloveniji.

Navzoča sta trenda naraščanja kompleksnosti računovodskega poročanja v svetu, kot posledica naraščajoče kompleksnosti poslovnih struktur, npr. različni novi spremenjeni finančni produkti, in trend večanja reguliranosti računovodskega poročanja v svetu, saj računovodski predpisi zajemajo čedalje večji obseg podjetij.

V magistrskem delu sem poskušala prikazati, kako je proces oblikovanja Standarda pomemben za svetovno računovodstvo, da gre za dolgotrajen, obsežen in zahteven proces. Delo Odbora pri oblikovanju Standarda je izjemno zahtevno, saj je težko ugoditi vsem pripravljavcem, razpravljalcem in drugim uporabnikom računovodskih izkazov MSP. To dokazuje tudi večkratno spreminjanje imena Standarda.

Eno izmed pomembnejših splošnih vprašanj je dovoljevanje sklicevanja Standarda na MSRP. V zvezi s tem se je Odbor odločil, da bo Standard popolnoma samostojen dokument, ki se v nobenem delu, razen ene izjeme, ne bo skliceval na MSRP. Teme, ki so bile v Osnutku rešene s sklicevanjem na MSRP, so v samem Standardu rešene ali izločene.

Katerim MSP bo Standard dejansko namenjen, je bilo tudi eno glavnih vprašanj. Standard definira MSP kot podjetja, ki niso zavezana javno predložiti svojih računovodskih izkazov in izdajajo računovodske izkaze za splošne namene zunanjih uporabnikov. Med zunanje uporabnike so uvrščeni lastniki, ki niso vključeni v vodenje poslovanja, obstoječi in potencialni upniki ter agencije za ocenjevanje bonitete. Razpravljalci so pogosto podali pripombo, naj Standard določi tudi kvantitativne kriterije za MSP. Izpostavljeni sta bili vprašanji veljavnosti za mikro podjetja in velika podjetja, ki niso zavezana javno predložiti računovodskih izkazov. Odbor je sklenil, da bodo odločitev, za katera podjetja bo Standard veljal, sprejele države same.

Med razlogi proti uvedbi Standarda je argument, da so osnovna načela MSRP univerzalna, zato so MSRP splošno uporabni standardi, in poseben Standard za MSP ni potreben. MSRP naj se zato poenostavijo in uporabijo tudi za MSP. Del nasprotnikov Standarda meni, da je kompleksnost v računovodstvu neizogibna posledica naraščajoče kompleksnosti poslovnih struktur. S posebnim standardom za MSP kompleksnosti ne bodo zmanjšane, zato naj MSRP veljajo za vsa podjetja. Nekateri nasprotniki Standarda pa pravijo, da že v osnovi obstajajo razlike med cilji računovodskega poročanja za MSP in ostalimi podjetji, zato pri izdelavi Standarda ne bi smeli izhajati iz MSRP, ampak razviti popolnoma različno računovodstvo za MSP, izhajajoč iz drugačnih potreb uporabnikov računovodskih izkazov MSP. Podan je bil tudi

argument, da ne obstaja tehten razlog za različno obravnavo enakih dogodkov zaradi različne velikosti družbe.

Če navedem nekaj argumentov za uvedbo Standarda, je nedvomno največkrat izpostavljeni razlog razpravljavcev predloga razvoja Standarda, da so sedanji MSRP preobsežni, saj zajemajo kar 2.500 strani, in tudi prezahtevni za MSP. Sledi razlog, da so MSRP neprimerni za MSP, ker so bili primarno razviti za uporabnike na trgih kapitala, zato so neprimerni za uporabnike računovodskih poročil MSP. Število uporabnikov računovodskih poročil pri MSP je precej manjše kot pri velikih podjetjih, poleg tega pa imajo ti uporabniki svoje specifične potrebe in manjše interese po določenih informacijah, ki jih lahko dobijo iz takšnih računovodskih poročil. Stroški izdelave računovodskih izkazov MSP po MSRP bi po mnenju nekaterih presegali koristi. Velika podjetja imajo bolj kompleksne transakcije kot MSP, zato zanje MSRP niso primerni. Nekateri vidijo v projektu razvoja Standarda možnost harmonizacije računovodskih standardov ter primerljivosti računovodskih poročil v različnih obdobjih med podjetji po svetu. Menijo, da uporabniki računovodskih poročil v MSP potrebujejo manj kompleksna in tudi manj sofisticirana računovodska poročila. Po mnenju nekaterih se bo Standard pokazal kot učinkovita pomoč državam, kjer je razvoj računovodskih standardov šele v začetni razvojni fazi. Med argumenti za razvoj Standarda je tudi argument, da obstoječi cilji MSRP daleč presegajo potrebe in zahteve MSP.

Eden glavnih razlogov Odbora za razvoj Standarda je dejstvo, da bi posamezne države članice zelo verjetno pripravile svoje standarde za MSP, kar bi pomenilo, da bi zanje spet obstajalo več različnih standardov. To pa ne bi pripomoglo k primerljivosti računovodskih izkazov na globalnih trgih. Med že omenjenimi argumenti za razvoj Standarda Odbor navaja dejstvo, da predstavljajo MSRP breme za pripravljavce njihovih računovodskih izkazov, ki se povečuje s tem, da MSRP postajajo bolj podrobni. Zato je cilj Odbora, da sestavi tak Standard, ki bo zadovoljil potrebe uporabnikov računovodskih izkazov in hkrati upošteval stroškovni vidik strani pripravljavcev izkazov. Nacionalni standardi pogosto niso bili razviti z namenom, pokriti potrebe posojilodajalcev, prodajalcev in zunanjih uporabnikov. To je omejilo MSP dostop do kapitala še posebej v malih državah in državah v razvoju. V državah, kjer morajo tudi MSP uporabljati celotne nacionalne standarde, torej nimajo poenostavitev za MSP, se je pokazala implementacija celotnih nacionalnih standardov kot slaba, zato je posledično kvaliteta njihovih računovodskih informacij vprašljiva. Po svetu so mnoge države sprejele MSRP ali pa razvile nacionalne standarde, ki temeljijo na MSRP. Slednje velja tudi za Slovenijo. Posledično s tem države posredno povzročajo uporabo MSRP tudi pri MSP, ki pa nimajo znanja niti zmožnosti nositi stroškov, ki jih prinašajo MSRP. Odbor navaja, da je razvoj nacionalnih standardov stroškovno gledano drag. Nacionalni standardi pa s sabo prinesejo tudi potrebo po razvitju nacionalnih metod revidiranja.

Glavna vsebinska vprašanja so povezana s področji uporabe pojma poštene vrednosti, izračuna odloženih davkov, pripravljanja izkaza denarnih tokov, finančnih instrumentov, oslabitve

sredstev, amortizacije dobrega imena in ostalih neopredmetenih sredstev z nedoločljivo življenjsko dobo, katere kompleksne računovodske usmeritve ohraniti ...

Država, ki želi biti mednarodno uspešna in želi mednarodno uspešnost tudi svojemu gospodarstvu, bo po mojem mnenju poskrbela, da bodo v njej veljali mednarodni računovodski standardi. Sprejetje Standarda bo investitorjem in drugim interesnim skupinam prvič omogočilo primerjavo finančnega položaja prek mednarodnih meja, boljši dostop do mednarodnih finančnih trgov, večje stopnje zaupanja investitorjev, nižje stroške financiranja, učinkovitejše priprave računovodskih izkazov ter bolj kakovostnih računovodskih informacij za potrebe zunanjega poročanja.

Uvedba Standarda za slovenske računovodje po mojem mnenju ne bo predstavljala zelo velikega preskoka, ki ga ne bi zmogli. SRS nas že leta vodijo v usklajevanje z MSRP, zato menim, da je slovenska računovodska stroka pripravljena na prehod na Standard ravno zaradi sprememb SRS 2002 in SRS 2006. Ne vidim razloga, zakaj bi Slovenija namenjala denar za razvoj svojih standardov, če pa lahko stroškovno učinkoviteje prevzame mednarodne standarde, MSRP in Standard, in ji to prinese še večjo mednarodno kredibilnost. Po mojem mnenju pravila o zapisovanju poslovnih dogodkov v poslovne računovodske izkaze, niso področje, ki bi bilo izrednega državnega pomena in s katerim bi država izgubila nadzor nad čemerkoli, če njihovo oblikovanje prepusti mednarodni instituciji. Čisto drugače je z računovodskimi izkazi za davčne namene, ki pa bodo še vedno v celoti v pristojnosti Slovenije. Dejstvo, da Slovenija nima standardov, ki bi bili prilagojeni potrebam MSP, je po svoje tudi prednost, saj bodo države, ki tovrstne standarde že imajo, ponovno soočene s kompleksnim postopkom prilagajanja Standardu. MSP, ki si trenutno želijo uporabljati mednarodno uveljavljene standarde, morajo uporabljati MSRP, ki so obsežni, kompleksni in kot taki predstavljajo povečanje stroškov in bremen računovodskega poročanja. Sprejetje Standarda bi takšnim podjetjem pomenilo veliko olajšanje. Prevzem Standarda bi MSP olajšal sklenitve mednarodnih partnerstev, pogodb o sodelovanju s podjetji v tujini, sklenitve prevzemov podjetij izven nacionalnih meja, ker so računovodski dokumenti ključni za ocenjevanje potencialnih partnerstev, pogodb o sodelovanju, vrednotenje prevzemov in pogajanja o nakupni ceni.

Ali uvesti Standard v Sloveniji ali ne, po mojem mnenju sploh ni več vprašanje. Ključno vprašanje se mi zdi določitev, za koga bo Standard veljal. Če bo Slovenija sprejela Standard, bo morala sama določiti, katera podjetja ga bodo morala uporabljati. Menim, da se bo najtežje odločiti, ali naj Standard velja tudi za mikro podjetja, kot so samostojni podjetniki. Na osnovi prebranega gradiva menim, da je Odboru uspelo doseči kvaliteto, mednarodno primerljivost in zanesljivost računovodskih izkazov. Moja ocena je, da bo Standard nedvomno izboljšal mednarodno primerljivost in zanesljivost računovodskih izkazov ob hkratni ohranitvi stroškov na sedanjem nivoju. Pri prehodu na Standard bodo MSP morala računati tudi na nekaj dodatne finančne obremenitve, namenjene sredstvom za izobraževanje zaposlenih. Glede vprašanja, ali vstopiti med uporabnike Standarda med prvimi ali pa malo počakati, da bomo lahko gradili na izkušnjah drugih, menim, da njegov takojšnji sprejem ni smiseln, ker moramo nujno počakati

zaključek izdelav vseh izobraževalnih gradiv. Sicer pa menim, da sprememb v računovodenju ne bo zelo veliko. Standard naj bi po napovedih Odbora posodabljali vsake 3 leta, kar se mi zdi kar pogosto, in bi slovenskim podjetjem lahko povzročalo težave pri spremljanju vseh sprememb.

Julija 2009 je bil Standard dokončno sprejet in izdan. Trenutno strokovne službe Odbora, ki delujejo na tem projektu, sodelujejo s Skupino za izobraževanje Fundacije SMRS z namenom razvitja celovitih brezplačnih izobraževalnih gradiv za Standard. Gradivo, ki naj bi bilo v celoti izdelano v letu 2010, bo sestavljeno tako, da bo imela v njem vsaka tema Standarda samostojen sklop izobraževalnega gradiva, ki bo vseboval: uvod, celotno vsebino teme s komentarji in primeri, zapis o pomembnih ocenah in drugih sodbah, primerjavo z MSRP, test znanja ter študije primerov. Sama sem navdušena nad uradno izdanimi izobraževalnimi gradivi. So zelo dobrodošla pri delu računovodje in jih v Sloveniji nismo vajeni.

Sodeč po naraščajočem številu prevzemov MSRP, pozitivnih rezultatih izvedene ankete na sestanku svetovnih sestavljavcev računovodskih standardov, lahko sklepam, da bodo države uvidele, da se napori uvajanja Standarda za MSP splačajo.

LITERATURA IN VIRI

1. Accountancy Ireland Team. (2006). IFRS – Still a long way to go. *Accountancy Ireland*, 38(5), 24.
2. Barnes, P. (2007). *The official position of the Interamerican Accounting Association with regards to the Exposure Draft of a Proposed IFRS for Small and Medium-sized Entities currently in the IASB web for discussion is as follows*. Comment letter CL 20. Najdeno 27. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/02699167-53A7-4CF2-9F01-F0672571F34E/0/CL20.pdf>
3. Benfold, T., & Azoor, D. (2004). *IASB Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 88 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
4. Bethge, B. (2004). *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities - Comments on the Discussion Paper*. Comment letter CL 56 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
5. Brice, S. (2009). IFRS for Private Entities. *CPA Inside*, Jan, 1–2. Najdeno 5. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.com/overview/general/privateentities.html>
6. Bundesverband der Deutschen Industrie e. V. & Deutscher Industrie und Handelskammertang. (2004). *Position paper on the International Accounting Standards Board's (IASB) discussion paper regarding the development of international accounting standards for small and medium-sized entities (SMEs)*. Comment letter CL 62 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
7. Čuček, R. (2001). Prehod od načela previdnosti k načelu poštene vrednosti. *Revizor*, 12(1), 28–41.
8. Davis, A. (2004). *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 109 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
9. Debeljak, Ž. (2005). Pomen mednarodnih standardov računovodskega poročanja za slovenske gospodarske družbe. *37. simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji, Portorož* (str. 137–142). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije; Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
10. Deloitte Touche Tohmatsu International. (2004). *Discussion Paper - Preliminary views on accounting standards for small and medium-sized entities*. Comment letter CL 6 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized

- Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
11. Dremelj, B. (2008). *Poslovanje podjetij po dejavnosti in velikosti glede na število oseb, ki delajo, Slovenija, 2007 – začasni podatki*. Statistični urad Republike Slovenije, 23. december 2008, E-objava. Najdeno 26. januarja 2009 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2066
 12. Epstein, B. J. (2007). International Standards for Small and Medium-Sized Entities. *The CPA Journal*, 77(10), 38–40.
 13. Eurochambres. (2004). *Position Paper 2004*. Comment letter CL 77 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
 14. Grant, J. (2004). *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 1 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
 15. Grey, S. (2008a). Alternative to IFRS for private entities. *World Watch*, (3), 1–40. Najdeno 5. februarja 2009 na spletnem naslovu http://www.pwc.com/gx/eng/about/svcs/corporatereporting/WWatch_3_08.pdf
 16. Grey, S. (2008b). Big GAAP, little GAAP. *World Watch*, (3), 1–40. Najdeno 5. februarja 2009 na spletnem naslovu http://www.pwc.com/gx/eng/about/svcs/corporatereporting/WWatch_3_08.pdf
 17. Grey, S. (2008c). IASB aims to reduce complexity. *World Watch*, (2), 1–42. Najdeno 5. februarja 2009 na spletnem naslovu http://www.pwc.com/gx/eng/about/svcs/corporatereporting/WW2_08.pdf
 18. Gundi, J. (2007). IFRS – reporting standards in transition. *CMA Management*, 81(6), 22–27.
 19. Hazen, P. (2007). *Comments on the Exposure Draft of a Proposed IFRS for SMEs*. Comment letter CL 61. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/96C2BE1F-58F6-4C55-AA59-3A8549D7A6BC/0/CL61.pdf>
 20. Holgate, P. (2007). Size matters. *Accountancy*, 140(1372), 82.
 21. Horvat, T. (2004, 9. april). Prehod na MSRP ne bo delo za pet minut. *Finance*, (221), str. 17.
 22. Horvat, T. (2006a). Mednarodni standardi za mala in srednja podjetja. *Revizor*, 17(4), 105–110.
 23. Horvat, T. (2006b). Podjetja o učinkih uporabe mednarodnih računovodskih standardov. *Revizor*, 17(8), 85–90.
 24. Horvat, T. (2006c). Uporaba MRS za računovodske izkaze za leto 2005. *Revizor*, 17(1), 165–174.

25. Horvat, T. (2007). Mednarodni računovodski standardi za mala in srednja podjetja. *Revizor*, 18(3), 97–105.
26. How, D. (2004). *Discussion paper 'Preliminary views on accounting standards for small and medium-sized entities'*. Comment letter CL 96 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
27. Hucklesby, M. (2004). *IASB Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 37 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
28. International Accounting Standards Board. (2007a). *Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/B34721E3-9E09-47DF-AA84-B9C88E6057CC/0/SMEs.pdf>
29. International Accounting Standards Board. (2007b). *Exposure Draft of a proposed IFRS for Small and Medium-sized Entities*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/DF3CB5E-7C89-4D0B-AB85-BC099E84470F/0/SMEProposed26095.pdf>
30. International Accounting Standards Board. (2007c). *International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs)*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/BBF5F938-93E7-44D1-85FDA87D35415F03/0/0703SMEProjectSummary.pdf>
31. International Accounting Standards Board. (2008a). *IASB November 2008*. Najdeno 22. decembra 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Small+and+Medium-sized+Entities/Meeting+Summaries+and+Observer+Notes/IASB+November+2008.htm>
32. International Accounting Standards Board. (2008b). *IASB Oktober 2008*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Small+and+Medium-sized+Entities/Meeting+Summaries+and+Observer+Notes/IASB+October+2008.htm>
33. International Accounting Standards Board. (2008c). *IASB September 2008*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Small+and+Medium-sized+Entities/Meeting+Summaries+and+Observer+Notes/IASB+September+2008.htm>
34. International Accounting Standards Board. (2008d). *International Financial Reporting Standard for Private Entities (formerly IFRS for Small and Medium-sized Entities) Project Update on 1 august 2008*. Najdeno 10. septembra 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/BBF5F938-93E7-44D1-85FD-A87D35415F03/0/SMEprojectupdateAug2008.pdf>

35. International Accounting Standards Board. (2008e). *Information for observers. Redeliberation – General Issues (Agenda paper 9A)*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/ronlyres/F1565CBC-9A97-496E-BD84-17AA4E9544FB/0/SME0805b09Aobs.pdf>
36. International Accounting Standards Board. (2008f). *Information for observers. Redeliberation – Issues Relating to Sections 1 to 10 in the ED (Agenda Paper 9B)*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/ronlyres/D57694F6-2788-46F8-ACFA-F9CAE588910D/0/SME0805b09Bobs.pdf>
37. International Accounting Standards Board. (2008g). *Information for observers. Redeliberation – Issues Relating to Sections 11 to 38 in the ED (Agenda Paper 9C)*. Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/ronlyres/DBA2D30E-A304-4A97-BA2C-E98E5EB16D00/0/SME0805b09Cobs.pdf>
38. International Accounting Standards Board. (2009a). *IASB January 2009*. Najdeno 5. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Small+and+Medium-sized+Entities/Meeting+Summaries+and+Observer+Notes/IASB+January+2009.htm>
39. International Accounting Standards Board. (2009b). *IFRS for SMEs*. Najdeno 4. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/ronlyres/0E4E0E5B-4B2F-4B7F-B4FC-CA3E0AC43730/0/0912SMEIreland.pdf>
40. International Accounting Standards Board. (2009c). *International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs)*. Najdeno 8. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://eifrs.iasb.org/eifrs/sme/en/IFRSforSMEs2009.pdf>
41. Klikovac, A., & Volarević, H. (2007). »Računovodstveni standardi za mala i srednja poduzeća – međunarodni ili nacionalni standardi?« Najdeno 11. junija 2008 na spletnem naslovu http://www.zsem.hr/site/dmdocs/FIRCON_Mostar_2007.pdf
42. Knorr, L. (2007). *Exposure Draft of an International Financial Reporting Standard for Small and Medium-Sized Entities (ED-IFRS for SMEs)*. Comment letter CL 160. Najdeno 27. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/ronlyres/72B3FF41-CB44-4A43-BE91-03D209DB855D/0/CL160.pdf>
43. Koritnik, S. (2009, 14. julij). Sprejet je bil mednarodni računovodski standard za mala in srednja podjetja. *Finance*, (133). Najdeno 4. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/252532>
44. Lagerberg, F. (2004). *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 3 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
45. Lawrence, D. (2004). *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 33 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7.

- februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
46. Leuschner, C., & Spanier, G. (2004). *Discussion paper - Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*. Comment letter CL 80 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
 47. Mackay, R. (2008). Doing it by the book. *In the black*, 78(3), 52–53.
 48. Martin, R. (2007). *IFRS for SMEs*. Comment letter CL 118. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/13DD63BE-9E12-444B-ADBF-2B93280879EB/0/CL118.pdf>
 49. McQuaid, L. (2007). IFRS for SMEs A Brave New World. *Accountancy Ireland*, 39(3), 1–2.
 50. Novak, A. (2007a). Glavne značilnosti računovodskega poročanja na podlagi MSRP. *Management*, 2(4), 345–361.
 51. Novak, A. (2007b). Osnovne značilnosti osnutka mednarodnega standarda za mala in srednja podjetja. *O računovodstvu, reviziji, davščinah in financah / Društvo računovodij, finančnikov in revizorjev Maribor, XXII. Posvetovanje* (str. 5–21). Maribor: Društvo računovodij, finančnikov in revizorjev Maribor.
 52. Novak, A. (2008). Ali se čas Slovenskih računovodskih standardov izteka? *40. simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji v Portorožu* (str. 21–40). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije; Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
 53. Odar, M. (2004). Uveljavljanje mednarodnih standardov ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. *O računovodstvu, reviziji, davščinah in financah / Društvo računovodij, finančnikov in revizorjev Maribor, XIX. Posvetovanje v Mariboru* (str. 5–20). Maribor: Društvo računovodij, finančnikov in revizorjev.
 54. Odar, M. (2005a). Mednarodni standardi računovodskega poročanja. *12. dnevi slovenskega zavarovalništva z osrednjo temo Evropa brez meja? v Portorožu* (str. 65–82). Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
 55. Odar, M. (2005b). Nadgrajevanje slovenskih računovodskih standardov z zamislimi iz mednarodnih standardov računovodskega poročanja. *37. simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji v Portorožu* (str. 143–156). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije; Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
 56. Pacter, P. (2007). Should U.S. Private Companies Use IFRS for SMEs? *Financial executive*, 23(8), 16–17.
 57. Perner, V. (2005). Uvajanje mednarodnih računovodskih standardov. *Računovodstvo in revizija*, 11(1). Najdeno 10. julija 2008 na spletnem naslovu <http://209.85.135.104/search?q=cache:FodDd4UAUU4J:www.relacije.com/clanek.php%3Fniceid%3Duvajanje-mednarodnih-racunovodskih-standardov+uvajanje+MSRP&hl=sl&ct=clnk&cd=1&gl=si>
 58. Perry, J., & Crook, K. (2007). Future of financial reporting requirements for SMEs. *Chartered Accountants Journal*, 86(6), 12–14.

59. PricewaterhouseCoopers. (2009). *IFRS for small and medium-sized entities Pocket guide 2009*. Najdeno 8. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.pwc.com/gx/en/ifrs-reporting/ifrs-for-sme-pwc-pocket-guide.jhtml>
60. Reilly, K., & Luckins, J. (2007). »More complex and costly financial reports«. *In the black*, 77(8), 58.
61. Slapničar, S. (2004). Spremembe v računovodstvu ob prehodu v Evropsko unijo. 36. simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji v Portorožu (str. 71–88). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije; Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
62. Slapničar, S. (2005, 30. november). Bodo mednarodni računovodski standardi vplivali na cene delnic? *Finance*, (231), str. 3.
63. Slovenski računovodski standardi. *Uradni list RS* št. 118/2005.
64. Tamborrino, A., & Santorelli, W. (2004). *Comment letter on IASB discussion paper 'Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities'*. Comment letter CL 18 on the Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities, 6th Oct 2004. Najdeno 7. februarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.iasb.org/Archive/Archive+IASB+Project+-+Comment+Letters.htm>
65. Tyrrall, D., & Myddelton, D. (2006). Accounting standards. *Financial Management*, Oct, 30–31.
66. *Use of IFRSs by Jurisdiction*. Najdeno 13. februarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.iasplus.com/country/useias.htm>
67. Vežjak, B. (2004). Temeljne značilnosti mednarodnih standardov računovodskega poročanja. *Revizor*, 15(2), 96–117.
68. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD–H). *Uradni list RS* št. 139/2004.